REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 13.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 70 — Anul LXXI. Brașov, Vineri 28 Martie (10 Aprilie) 1908.

Dacă așa ar fi toți....

Una să faci, ear alta să nu-o lași! Așa sunt rânduite lucrurile în lume, că una se razimă pe alta și una fără de alta nu poate fi. Omului îi trebue aer ca să poată trăi, cum paserei îi trebue aripi ca să sboare. Dar aceasta nu-i de ajuns. Pe lângă aer îi mai trebue și hrană, și dacă le are pe amândouă îi mai trebue ceva mai pre sus, îi trebue minte, ca să știe cum să le folosească spre binele trupesc și sufletesc al lui și al semenilor săi. De aici se începe viața omului ca făptură socială, de aci se începe cultura și civilizațiunea lui.

Tot vorbim de înaintare, dar ce facem pentru ea? Cei mai mulți cred că e destul, dacă-și dau și ei contribuția lor pentru școală și abonează din când în când pe timp de trei luni, ori și de câte o lună, vr'o gazetă românească, pentruca apoi în cuartalul următor să se lase de ea sub cuvânt că i s'a înmulțit lucru la casă ori la câmp și nu mai are vreme să-o cetească. N'o fi având, zău, când timpul prisositor și-l petrece la câte un pahar de vin, vorbind și flecărind despre toate, numai despre ce trebue nu: despre ce e dator să facă ca cetățean de treabă și Român bun fără încetare iarna și vara — toamna și primăvara. Căci ori ce om cu minte, vede, că n'ajunge să fi Român și să cunoști îndatoririle tale ca Român numai când n'ai de lucru, ori ai puțin lucru, ci trebue să fi totdeauna un fel: supus credincios și cu ochii în patru, dacă vreai să fi ostaș vrednic al neamului tău.

Ce ostaș însă este acela, care câte 3 și 6 luni pe an numai știe ce se petrece în tabăra lui și așteaptă să vie iarna ca să afle iarăși din gazeta, pe care o abonează mai mult de urât, ce datorește nației sale.

Apoi, iubiților, nu pentru aceea ne-am hotărât noi cei dela „Gazetă“ acum douăzeci de ani, să scoatem o gazetă pentru popor, ieftină cum n'a mai fost și nici că mai poate fi, ci am voit prin această jertfă să îndemnăm poporul să cetească, să se cugete și să-și înțeleagă și el menirea sa pe acest pământ, să nu mai ducă o viață dobitocească, bun numai de a sluji dușmanului său de nicovală sau de batjocură.

Am vrut și vrem să-i deșteptăm conștiința, să-l îmbărbătăm în lupta vieții, să-i ridicăm curagiul, dela care atârnă isbânda. Asta ne-a fost scopul, iubiți cetitori. Am adus jertfă și am muncit cât am putut, dar voi ce ați făcut ca să ne ajutați? Cum ați sărit să vă împliniți datoria națională față cu gazetele noastre credincioase neamului?

In cursul anilor mii de bravi țărani de ai noștri ni-au înțeles gândul, ne-au priceput și ne-au urmat cu credință. — Gânditu-s'au ei însă toți serios, că, ca creștin adevărat nu-i de ajuns să ții tu singur la cele zece porunci, ci este datoria ta, să stăruești cu vorba și cu fapta de-a convinge și pe semenii tăi, despre adevărul acestor porunci? Ce am ajuns, că ne mă voiu mântui, având pe suflet remușcarea, că n'am făcut nimica să se mântue și cei din jurul meu?

Dar încă fruntașii, conducătorii? — Să gândesc ei ce păcate iau pe sufletul lor, față cu națiunea și față cu cei ce vor urma după noi, când stau nămiți și nu fac ce sfânta datorie cere dela ei? Conducătorii poporului, mici și mari, ori unde ar fi puși să stea pază, datori sunt să fie ca și căpitanii de corabie, cei din urmă, cari să se miște din loc, când corabia e în primejdie, datori sunt să înfrunte moartea de zece și de-o sută de ori mai înainte de a lăsa să se prăpădească vr'un călător încredințat grijei lor.

Dacă așa ar fi toți fruntașii și conducătorii noștrii dela sate și dela orașe, atunci, zău, n'ar mai fi nici o plângere, că Românii noștri nu cetesc și nu sprijinesc gazetele lor naționale; dar nici n'ar mai cuteza suflet de om să-și bată joc de noi. Ar vedea tot insul, amicul și dușmanul, toată țara și lumea, că cu Românul nu mai e de glumă, căci a înțeles și el glasul timpului.

Nu atât în a face bine, cât mai mult în a îndemna, ca să facă și alții bine, zace chezășia isbândei românismului și a viitorului lui, înaintea căruia sunt răspunzători toți cei de astăzi, cari știu și au convingerea marilor lor îndatoriri naționale.

La jubileul „Gazetei“.

Societatea Română de Lectura din Caransebeș.

Mult stimate D-le Director!

Adunarea generală extraordinară a Societății Române de lectură din Caransebeș, ținută în 9 (22) Martie a. c., având în vedere, că peste 3 zile dela acel dat, se împlinesc 70 de. ani, de când apare cea mai veche gazetă românească *„Gazeta Transilvaniei“* din Brașov, că în 12 (25) Martie a. c. își serbează această foaie jubileul unei munci deosebite de 70 de ani, în care timp îndelungat a luptat neîntrerupt pentru luminarea poporului nostru, exprimându-și admirația față de conducătorii morți și vii ai acestei foi, — și-a trimis tributul recunoștinței sale prin o telegramă, iar acum

având în vedere hotărârea mărează luată de D-Voastră, d-le Director, de a folosi venitul curat, ce-l realizați cu edarea numărului jubilar, la înființarea unui „Fond pentru ajutorarea ziariștilor și scriitorilor români“, apreciind această faptă nobilă a D-Voastră, din încredințarea adunării amintite mai sus, Casina Română din Caransebeș, Vă trimite suma de *cor. 100 (una sută)* numărar, cu rugarea, ca să binevoiți a o folosi pentru sporirea fondului întemeiat de D-Voastră.

Primiți, vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre stime.

Din ședința comitetului ținută în Caransebeș în 23 Martie n. 1908.

Aurel Moaca
președinte.

Antoniu Sequens cassar — *Constantin Călțiun* iun. notar

(L. S.)

Brașov, 27 Martie (9 Aprilie) 1908. — Stimate D-le *Dr. Aurel Mureșianu!*

Ca unul din cei mai vechi abonenți din Brașov al „Gazetei“, cu ocaziunea Jubileului de 70 de ani, felicit „Gazeta“, precum și pe binemeritatul și în lupta grea încărunțitul ei proprietar și Director Dr. Aurel Mureșianu, dorind „Gazetei“ viață încă mulți 70 de ani, conducătorului-director al „Gazetei“ viață lungă în *deplină sănătate*, putere de rezistență, în lupta grea de astăzi pe calea jurnalisticei, ca să poată continua încă mulți ani, binevoitoarea luptă pe calea jurnalisticei, pentru luminarea și eluptarea drepturilor națiunei noastre românești.

Cu aceasta ocaziune, îmi i-au voia, a Vă transmite alăturat *100 Lei* în 1 scris fonciar Urban de București cu 5% Nr. 155880, cu cuponul la 1-a Iulie de plată, cu acea rugare, să binevoiți aceasta mică sumă a-o folosi ca contribuire pentru fundațiunea, care A-ți publicat, că aveți să înființați, pentru ajutorarea jurnaliștilor și scriitorilor români.

I. Săbădeanu,
comersant.

Craiova, Ianuarie 1908. — Scumpe Amice! Apropiându-se marea ta sărbătoare, jubileul de 70 de ani al bătrânei „Gazetei“ mă grăbesc a-ți trimite sincerile mele felicitări și a-ți face cele mai călduroase urări pentru prosperitatea „Gazetei“. Dumnezeu să-ți dea viață lungă și plină de sănătate pentru ca cu puteri nouă să continui crâncena luptă pentru deșteptarea scumpului nostru popor român și a imprescriptibilelor sale drepturi naționale.

Pentru cheltuielile, ce le vei avea cu numărul jubilar, am trimis tot azi cu mandat postal douăzeci coroane.

Amic devotat:
I. T. Chețianu.

Stimatului Domn

Dr. Aurel Mureșianu
Brașov.

Din incidentul jubileului de 70 ani al »Gazetei Transilvaniei«, fundată de bărbații providențiali de pie memorie George Barițiu și Iacob Mureșianu, în zilele de primăvară ale anului 1838, ca următoriul preademn al acelor decedați, ca Redactor, primește și felicitările noastre sincere, dorindu-Ți tărie sufletească și trupească ca cu energia și bărbăția-ți cunoscută, să stai în fruntea ziarului, care a răspândit atâta lumină — în decursul celor șeapte decenii, — să stai încă mulți ani fericiți!

Felicitările noastre sunt efectul simțămintelor de iubire și stimă către acel organ public, care în partea răsăriteană a Transilvaniei, ivindu-se ca o aurora, a revărsat raze luminoase și a deșteptat poporul român din somnul letargic, spre o viață nouă.

Razele acestui organ public au străbătut șesuri, văi și munți și cu dragoste și bucurie sufletească, ne aducem aminte de timpul, când părinții noștri iubiți, încălziți de principiile și adevărurile propagate în acest organ întru apărarea drepturilor poporului român — a limbei, credinței și a datinelor strămoșești, se însuflețiau și conlucrau, se acomodau conform graiului viu și dulce, care răsuna din toate șirele acestui organ de mare preț.

Admirăm, că acest organ în toate timpurile cât de critice, a știut învinge și delătura dificultățile ivite; s'a știut înălța peste pasiunile partidelor, și pururea fiind la culmea chemării sale, a pertractat cestiunile cu o prudență rară, cu moderațiune, judecată severă, dar dreaptă, a știut lămuri afacerile spre mulțumirea publicului și a dat direcțiunea recerută, pentru rezolvarea dorită.

Trecutul »Gazetei Transilvaniei« ne dă speranța și suntem de convingerea, că și în viitor ea va fi reprezentantele cel mai fidel și sincer al dorințelor, aspirațiunilor și drepturilor poporului român — bărbații de valoare se vor grupa în jurul ei, o vor întări, îi vor asigura existența și îi vor păstra cu scumpătate memoria acelor, care au condus spiritul ei de viață națională.

Rezolvarea obiectelor sulevate în cadrele acestui organ, va produce starea de mulțămită: egala îndreptățire a tuturor cetățenilor patriei iubite, — va fi și în viitor columna luminoasă, care va conduce poporul român la pământul promisiunei.

Primește felicitările noastre și espresiunea deosebitei stime.

Zlatna, 11 Martie 1908.

Iuliu M. Montani, — *Iuliu Pop,*
protopop.

Șiomfalău, 13 Martie. — Primește „Gazetă“, și dela noi, ca și dela alți frați, salutul de felicitare la Jubileul tău de aur cu împlinirea celor 70 de ani. Omagiu de devotament și respect sacru, Ție, Anală românească, care 70 de ani a-i vorbit c'un popor de 12 milioane în numele Dreptății și al Libertății, — și care popor năsdrăvan și încă june la vrâsta sa de 70 de ani te salută în numele Dreptății și al Libertății!

Plecați cu inimă românească:

S. P. Simon. G. C. Câmpeanu. Marius P. Simon. I. Sonea. V. Langa.

Besimbac, 18 Martie v. 1908. — Cu ocazia jubileului de 70 de ani al „Gaz. Transilvaniei“, viu în rând cu cei dela al 11-lea ceas, și dela coarnele plugului vă urez ani mulți și fericiți, pentru a duce victorios lupta uriașă cu puternicii protivnici, iară „Gazeta Trans.“, să fie hrana minții fiecărui bun Român. Căci mare a fost scopul acestei Gazete, onoare și glorie se cuvine acelor vrednici apostoli ai propășirei. Doresc viață lungă „Gazetei Transilvaniei“, ca și în viitor să reverse razele sale de binefăcătoare lumină!

Vasile Lelutu,
plugar-econom.

Făget, Martie 1908. — Să trăiască editorul și directorul de astăzi d-l Dr. Aurel Mureșianu și redactorii, cari au ajuns anul jubilar al 70-lea al „Gazetei Transilvaniei“. Așa esistând Gazeta a fost de un exemplu mare pentru toți, căci după vr'o 20—30 de ani de existență s'au înființat alte câteva foi române și la toate acestea s'au sporit din ce în ce cetitorii.

Cu toate acestea nici în timpul prezent încă n'avem destui cetitori, fiindcă nu-s instruiți toți câți știu ceti, de-a ceti și foi. Mulți cât ce ies dela școală nici nu mai iau cartea în mână de fel. Aceștia rămân unde au fost, uită și ce au învățat, sămânța bună căzută în mărăcini. Ear mulțămita bunei îngrijiri de cursurile de învățat scrisul și cetitul, ce le fac acum onorații profesori dela Brad cu mulțimea poporului neștiutor de carte dela 16 ani în sus până la 60 de ani, avem speranță că numărul celor ce nu știu ceti și scrie se va tot înpuțina. Asta încă e o pildă foarte frumoasă și vie pentru înaintarea noastră culturală și literară!

Mulțămim tuturor celor ce au lucrat la înființarea și susținerea „Gazetei de Transilvania“ căci prin ea s'a deschis poarta culturei la noi. Sfânt lucru este cartea. Bunul Dumnezeu să țină „Gazeta“ ani nesfârșiți, căci ea ne-a scos din robia neștiinței. Trăiască editorul-proprietar, redactorii și tipografia!

Constantin Petruțiu,
măestru croitor.

Salutul pressei române.

Domnului Director al ziarului

„Gazeta Transilvaniei“

Brașov.

Noi țăranii din România, cari conducem de 16 ani ziarul *„Gazeta Țăranilor“* ce apare în satul Mușetești din județul Argeș (România) și care lucrăm pe calea luminoasă a publicității pentru deșteptarea țărănimei române de aici, salutăm cu respect și venerațiune munca depusă vreme de 70 de ani și în împrejurări atât de grele de atâți bărbați iluștri pentru susținerea valorosului ziar român *„Gazeta Transilvaniei“*. Facă cerul ca durata *„Gazetei Transilvaniei“* să fie veșnică ca și existența neamului românesc!

In numele *„Gazetei Țăranilor“*:

Mușetești-Argeș, Martie 1908.

Redacția și Administrația:

Al. Valescu.

„Răvașul“ revistă culturală ilustrată, ce apare în Cluj (anul VI) sub direcțiunea dlui Dr. E. Dăianu, scrie:

Iubileul »Gazetei Transilvaniei« este desigur un moment înălțător al vieții noastre publice, am putea zice, că în timpul din urmă este unicul moment, care înseamnă o ridicare și o înseninare sufletească pentru noi toți. Toată presa noastră laudă, admiră, tămăiază »Gazeta« și o mulțime de bărbați manifestă din acest rar prilej cele mai frumoase sentimente față de acest organ, urându-i o viață îndelungată în slujba cinstită a neamului, ca și până acum. Noi luăm cu mare mulțumire act de toate acestea manifestațiuni, în cari pe lângă tot convenționalismul obicinuit, observăm și o puternică isbucnire de sinceritate și recunoaștere. Noi n'am mai putea adauge, dar nici nu aflăm de lipsă a mai adauge și noi la acest cor solemn de urări și gratulări iubilare. Pentrucă noi am lăudat »Gazeta« și am manifestat pe lângă ea nu de mult, în niște vremuri și împrejurări, când o atare atitudine eră împreunată cu oarecare risic; atunci când nu numai presa noastră, ci și mulți bărbați, cari se credeau ori erau socotiți de conducători, militau atât de ostili contra foii iubilare — pe cari azi o preamăresc, — încât unii publicau broșuri, în mii de exemplare, contra ei, iar alții în »adunări poporale« — menite desigur pentru alte scopuri mai vrednice — aflau de lipsă a ridica cuvânt împotriva ei și a stoarce din gura »poporului suveran« strigăte de »peară Gazeta«.

De aceea noi facem o loială mărturisire constatând acum, că toate acele porniri au încetat, și azi cu un glas și cu o inimă tot poporul, de sus, până jos. laudă și preamărește »Gazeta« dorindu-i, nu perire, ci viață cât mai îndelungată. Iată ce ne înveselește din prilejul acestui iubileu.

Rătăcirile se îndreaptă, huiduielile se preschimbă în osanale și porecla în renume. Acesta este darul cel mai frumos de recunoștință și reparație ce i-s'a adus »Gazetei« pentru multele, foarte multele nedreptăți, ce s'au comis și față de ea, și față de conducătorii ei, întocmai cum s'au comis aproape față de toți bărbații cu caracter și cu consecvență politică, ce i-am avut ori îi avem noi Românii.

Faptul acesta poate servi »Gazetei« drept satisfacție, iar bărbaților noștri de principii și de caracter, drept oarecare mângăiere și nădejde, că chiar și în epoca celei mai primejdioase demagogii, mai resbate câte odată, oricât de târziu, recunoașterea adevărului și a intențiunilor curate.

Incolo noi respectăm în »Gazeta Transilvaniei» nu atât venerabila vîrstă de 70 ani, — care mai ales este relevată — ci cu deosebire atitudinea consecventă, deamnă și pururea cinstită, ce a dovedit în aceasta lungă vîrstă a sa. E un merit, negreșit, și acela de a exista, de a persista, atunci, când toate împrejurările ți-s nefavorabile, când totul țintește la stîngerea ta, când zi de zi trebue să-ți cucerești dreptul de existință, zi de zi trebue să-ți storci într'o luptă grea mijloacele vieții, și când zi de zi trebue să te naști așazicând de nou, ca să ajungi aceasta vîrstă venerabilă a vieții; e desigur un mare merit. Dar între astfel de împrejurări viforoase, e cu mult mai mare meritul de a rămânea acelaș în ciuda tuturor împrejurărilor schimbăcioase și dușmănoase; e cu mult mai mare meritul de a-ți păstra sufletul neatins de ispite, de a-ți păstra voința neslăbită de atâtea zădărnicii, de a-ți păstra personalitatea nealterată de atâtea netrebnicii; și a rămânea vecinic treaz și entusiast, vecinic răbdător, cumpătat, și energic; vecinic credincios eului tău și neabătut dela ținta ce ți-ai fixat, strălucitoare prin neguri, în depărtatul orisont al nădejdilor tale vii.

Meritul acesta al atitudinei lăudate, crește nespus de mult prin faptul dureros și atât de instructiv, că »Gazeta« a avut să înfrunte în cursul vremilor nu numai piedeci de ordin general, ci foarte adeseori piedeci puse chiar din partea alor noștri, de multeori chiar de conducerea oficială, răpită și ea în atâtea rânduri de curentele destructive, pe care un organ conștient, condus de bărbați prevăzători și cu răspundere, înaintea propriei conștiențe, și a istoriei, trebuiau să le combată.

Virtutea »Gazetei« a fost ca și în fața curentelor populare, uneori demagogice, a avut bărbăția să stee sentinelă neclintintă, chiar și când adversarii ei îi svârleau acusa grea a *trădării*, o apucătură aceasta care nici astăzi n'a eșit din usul acelorași condeie demagogice dedate a abusă și de popor, și de adevăr.

Acest merit dă toată frumseța etică iubileului »Gazetei« și acest fapt recunoscut deopotrivă azi, de aderenți, ca și de adversari, îmbracă într'o aureolă frumoasă pe bărbații »Gazetei«, cari s'au încălzit din sufletul neamului și s'au luminat la lumina geniului nostru național; iar unitatea etică a sufletelor lor constituie o trăsătură de frumseță incomparabilă pentru »Gazeta«, dar ea își revarsă undele sale luminoase și asupra rassei noastre întregi, cel puțin pentru epoca ce a parcurse.

Altfel toată lungimea vârstei n'ar avea decât un preț statistic. Mai sunt ele gazete vechi, cu mult mai vechi, dar acelea sunt simple întreprinderi industriale, cari au servit când o direcție, când alta. Cine se emoționează de vârsta lor? Poate întreprinzătorii, cari le pismuesc afacerile.

Sunt iarăș gazete, cari într'o vârstă cu mult mai scurtă, au făcut nenumerate salturi mortale, și felurite evoluțiuni, încât ar avea prilejuri de a iubila aniversarul a cine știe câte schimbări de principii și de direcții... Dar cui îi trece prin minte să se oprească la iubileul acestui fel de reptile intelectuale?

Despre »Gazeta Transilvaniei« însă e constrânsă să recunoască azi fieștecare foaie românească, că a fost pururea consecventă, pururea credincioasă și loială principiilor, cari i-au dat naștere și căror a slujit viața întreagă. O recunoaște »Unirea» dela Blaj, cu care a avut într'o vreme puternice conflicte și lupte pe tema unor chestiuni bisericești; o recunoaște »Libertatea« din Orăștie cu care de atâtea ori s'a tăiat în săbii — o recunoaște până și »Tribuna« din Arad și »Lupta« din Budapesta, care până de curând se jurau pe cer și stele, într'un sens cu totul contrar. Aceasta atitudine impunătoare a Gazetei, care formează gloria ei deosebită, și care o ridică peste nivelul obicinuit al foițelor efemere și o pune la înălțimea unui adevărat organ național, se datorește negreșit faptului, că a avut în fruntea sa totdeauna bărbați, oameni întregi și integri, personalități isprăvite și desăvârșite în chemarea lor, oameni în sfârșit chemați a sta la niște posturi de sentinelă, vecinic trează și vitează, cum este postul unui director de ziar național. De aceea ne aducem cu respect aminte de aceste personalități întregi, cari și au pus sufletul, nu numai condeiul — și ei aveau mai mult suflet, decât condeiu — în serviciul »Gazetei«: de un *George Barit*, *de Andrei Murășan*, *Iacab Murășan*, și de vrednicul lor urmaș *Dr. Aurel Murășan!*

Dar în acelaș timp nu trebue să ne uităm nici de ceata acea de eroi fără de nume, cari au format necontenit garda de onoare și de muncă a șefilor; de acei devotați colaboratori, interni și externi, cari și-au socotit de onoare a lucra pe lângă ei, în buna conștiință că fac o sacră apostolie culturală punând puterile lor tinere pe lângă forțele înțelepților bătrâni. Se cuvine să ne aducem aminte de acești uitați sau neștiuți, modești diaconi, cari au făcut slujba grea a apostoliei culturale pe lângă acei arhierei ai condeielor de cârmuire și călăuzire a obștei întregi. Câți nu și-au cules, aproape și de departe, cele mai alese simțiri ale inimei lor curate, cele mai înalte gândiri ale minții lor luminate, ca să le depună zi de zi ca o jertfă pe altarul acesta al împărtășirei de obște a sufletelor românești de pretutindenia.

Unii din ei nu s'au mai putut deslipi de »Gazetă«, nici când s'au expatriat, părăsind părinți și frați, țara și locul nașterii, cu toate dulcețile ce robesc mai ales inimile duioșilor noștri ardeleni, cum au fost frații Densușan, și mai ales acel Teofil Frâncu, care a păstrat »Gazetei« ca și satului său Benic, neschimbata sa dragoste până la mormânt. Alții eșiți din seminariile bisericei române, mai ales dela Blaj, înainte de a intra în slujba sfântului altar, ce-i așteaptă, și-au depus la acest jertfelnic cultural primițiile de pârgă a sufletului lor; și câți din ei legați cu nepătrunsele legături sufletești de obștea, căreia »Gazeta« slujia, au rămas pentru totdeauna robiți acestei pătimașe munci de zilnic sacrificiu, de care nu s'au mai putut desface, unii odată cu viața. Doar știm bine că câți-va dintre ei ca niște adevărați martiri ai vocațiunei au picat în lupta aceasta istovitoare, și și-au dat și viața trupească, și cea sufletească, adevărată pradă de jertfă pentru venerabila »Gazetă« — care, de abia acum are și ea un prilej de a gusta din recunoștința cea de mult meritată.

Ne aducem deci aminte și de ei, de acești mari »minorum gentium«, cari au trăit necunoscuți, au muncit nerăsplătiți, pentru »Gazeta Transilvaniei« — și ne aducem aminte și de toți aceia, cari au format întotdeauna acel mic, dar valoros grup de oameni politici, cari au înfruntat toate valurile falsei popularități și au rămas credincioși »Gazetei« și ideilor de continuitate și resistență ale lui Simion Bărnuț, pe care ea le-a profesat — și depunem și pentru toți o floare de recunoștința ei în cununa iubileului acesta rar.

Dar — am dori să nu încheem cu atât. Am dori, ca iubileul acesta plin de atâta înțeles, să nu treacă, eac așa, ca ori ce iubileu de rând. Să nu ne mulțumim numai cu considerații retrospective Să privim și în viitor, și mai ales în viitor. Dacă »Gazeta« a fost bună în trecut, dacă i-se recunosc sincer calitățile, ce i-se recunosc, calități cu atât mai prețioase cu cât au devenit mai rari, avem poate și vr'o *datorință* față cu ea! Ori poate are și *ea* vro datorință față de sine însaș!

Am dori, ca noi toți, cari o preamărim azi *unisono*, să ne și împlinim faptic datorințele față cu ea, ca nu cumva iubileul acesta, ca orice iubileu, să provoace numai o descordare de puteri, o oboseală de slăbire.

. . . Iar »Gazeta Transilvaniei« cunoscându-și acum printr'o manifestație așa de spontană și sinceră situația, înălțimea, rolul și importanța — dovedită din toate părțile — am dori ca cu puteri înnoite, cu nouă încredere și nădejde, să-și țină poziția cucerită prin munca de 70 ani, și întărită de autoritatea morală ce i-s'a acordat să și facă, înainte, consecventă, și cu energie, rolul istoric ce-l are în mijlocul presei române, la mulți, mulți ani, și să-și vadă isbânda ideilor sale!

Revista politică.

De când s'a început desbaterea specială a *proiectului înăsprirei regulamentului camerei* deputații naționaliști au avut să sufere multe neajunsuri din partea președintelui dietei, care le lua cuvântul după plac, împedecându-i astfel în dreptul lor de a combate proiectul dela ordinea zilei. Culmea acestor volnicii s'a ajuns în ședința de alaltăeri Marți, când vicepreședintele Rakowsky a impedecat pe deputații naționaliști Dr. Stefan *Petrovici* și Milan *Ivanca* să-și presente propunerile lor pentru modificarea articolului 2 a proiectului de revisuire. Lucrul s'a întâmplat astfel. Mai întâiu vorbise dep. Dr. A. *Vlad*, care a combătut pe larg proiectul și a arătat îndeosebi, că ședințele de 16 oare, cum le fixează noul proiect, sunt o imposibilitate. In schimb a propus mai multe modificări. După ce a mai vorbit contra proiectului și dep. Molnar, a luat cuvântul dep. Dr. Stefan *Petrovici*, căreia, voind să dea

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Aureliu și Luciliu.

— O alegorie. —

Aureliu și Luciliu erau doi vechi prietini. Din mica copilărie crescuseră împreună, și erau nedespărțiți. Insă după terminarea studiilor, soartea și aplicările lor firești îi îndreptară pe cărări deosebite, și multă vreme nu știură decât din auzite unul de altul. Prin talentele lor unul a devenit milionar, altul poet. Erau aproape bătrâni, când întâmplarea, sau poate dorința de a se vedea îi făcu să se întâlnească; și se găsiră tot așa de buni prietini, ca și atunci, când se urcau în copacii din pădurea satului și vămuiau cuiburile paserilor împreună.

— Ce repede trece timpul, dragă Aurel! — zise Luciliu. — Sunt 35 de ani de când eram pe băncile școalei, și par'că numai ieri a fost. Mai ții minte, când făceam două cete din tovarășii noștri și ne jucam de a Turcii și Românii pe valea Troianului, până când ne apucà amurgul sării pe sub fagii din livezi?

— Ce fericiți eram noi atunci! — răspunse Aureliu. — Dar visurile și iluziunile sboară împreună cu anii tinereții. E bine de voi poeții, cari aveți darul de a visà toată viața.

— Da, plăcută e visarea și frumoasă e icoana vieții în vis; dar grea e realitatea ei, mai ales când n'ai cu ce-i îndestulì trebuințele. Mă mir de tine, cum îți petreci zilele în aceste ziduri, când ai puteà să trăiești în aerul renăscător de pe frumoasele tale domenii.

— Dar unde poți, scumpe Aurelie? Procesele, politica și felurite alte afaceri mă rețin mereu în oraș. Tocmai voiam să ies, să mai răsuflu puțin, și o să te rog să mă însoțești. Vom petrece câteva zile senine, și voiu fi foarte fericit, dacă îți vei alege una din vilele mele, ca să te stabilești acolo pentru tot restul vieții.

A treia zi, când răsărea soarele, o trăsură elegantă cu patru cai înaintași, cu un vizitiu voinic pe capră, îmbrăcat în romanticul port românesc, cu lungi panglice tricolore la pălărie, dispăreà în zarea depărtată pe drumul P....lor. Erau cei doi prietini. Mergeau la o moșie a lui Aureliu dela poalele munților.

Acì le trebuiră mai multe zile, ca să cutreere toată întinderea și să vadă toate bogățiile moșiei. Lanuri aurite de grâu și alte cereale; vii întinse și livezi de pruni, de fânațe și de pășune; păduri seculare de stejari, de fagi, de mesteacăni și de brazi, până în vârful muntelui; dumbrăvi răcoroase, prin mijlocul cărora curgeau rîuri limpezi și uniau glasul lor șoptitor cu freamătul tainic al frunzelor și cu ciripitul paserilor; mine de metale și minerale; iar în jurul vilelor grădini și curți pentru cultura fasanilor și feluritelor pasări de casă; stupuri pentru cultura albinelor: grădini de pomi, de legumi și de flori, și altele câte nu le-aș puteà spune.

Seara, când se întoarseră acasă, se așezară într'un balcon, de unde se deschideà spre apus un orizont depărtat și puteai privì un frumos tablou al serii.

— Dar ce ți folosesc toate aceste averi? — întrebă gânditor Luciliu, după câteva minute de conversare, pe prietinul său, care se aștepta la alte reflexiuni, poate la cuvinte de laudă.

— Cum? Ce folos mai mare îmi pot aduce decât mulțămirea, că sunt ale mele și că nu le datorez nimănui.

— Iți voiu spune o mică anecdotă, — replică Luciliu. Intr'o țară din Orient trăià un mare negustor de pietri prețioase, care aveà un frate filozof. Acesta venì într'o zi să-l viziteze și negustorul îi arătà bogatele sale comori de juvaere și de pietri cu felurite forme și colori desfătătoare. — Mulțămesc, îi zise filozoful, când terminară. — Pentruce-mi

cetire propunerilor sale, *preşedintele i-a detras cuvântul.* Dep. *Ivanca* a avut aceiaşi soarte. In mijlocul unui mare sgomot s'a ridicat dep. *Maniu* şi a protestat contra volniciei vicepreşedintelui, declarând că prin o astfel de călcare şi esplicare a regulamentului, li-se răpeşte deputaţilor naţionalişti dreptul, de a mai lua cuvântul la proiectul dela ordinea zilei. Protestez în contra unei astfel de explicări a regulamentului, a zis d-l Maniu, şi declar, că aplicându-se şi violându-se astfel regulamentul, să face cu neputinţă minorităţii, să ia parte mai departe la desbaterile ce se urmează. Dep. *Hodza*, voind să facă o asemenea declaraţie, i-s'a luat din nou cuvântul *şi atunci deputaţii naţionalişti au părăsit cu toţii sala de şedinţe.*

In aceiaşi zi după amiazi deputaţii naţionalişti au ţinut o consfătuire, în care a decis unanim *ca să nu mai ia parte la desbaterile paragrafului al treilea al proiectului* în urma purtărei brutale a preşedintelui, care a împedecat pe deputaţii Petrovici, Ivanka şi Hodza să-şi presinte propunerile.

In aceiaşi consfătuire a clubului naţionalist, deputaţii s'au ocupat şi cu noile atacuri de „iridentism" şi „panslavism" ce li le-au adresat zilele din urmă unele ziare şoviniste.

Ziarele guvernamentale au încercat adecă în ultimul timp să motiveze necesitatea revizuirei regulamentului camerei, influinţând opinia publică ungară prin acuzări aduse partidului naţionalităţilor, că a conspirat cu cetăţeni străini la Praga, Moscva şi Roma. Deşi autenticitatea acestei acuzări nu poate fi dovedită, partidul protestează în contra acestei calomnii şi invită pe acei, cari au răspândit acest svon, să publice numele membrilor partidului naţionalităţilor, la cari se referă acuzarea.

*

După părăsirea dietei de către deputaţii naţionalişti, s'a continuat desbaterea §-lui 2 al proiectului revizuirei şi s'a votat. La şedinţa de eri *Mercuri, n'a luat parte nici un deputat naţionalist.* Incepându-se desbaterea articolului 3 (ultimul) al proiectului, dep. *Kmety* a propus că proiectele de recruţi şi cestiunile comune să nu fie desbătute pe baza noului regulament şi că revizuirea definitivă a regulamentului camerei să se facă după votarea reformei electorale însă înainte de sancţionarea ei. Ministrul *Andrassy* a declarat că primeşte propunerea lui Kmety.

*

Cercurile politice şi ziarele din Budapesta se ocupă foarte mult de *afacerea consilierului ministerial* br. *Alex. Barkoczy*, care cu prilejul unei *căsătorii civile*, la care azistase în calitate de martor, *n'a voit să se ridice de pe scaun* în momentul când mirii făceau declaraţia cerută de lege şi a refuzat să iscălească actul de încheiere a căsătoriei.

In conferenţa ţinută Joia trecută partidul poporal a hotărât să se identifice cu Barkoczy, adecă să-i ia apărarea în cazul când va fi atacat. Celelalte partide însă condamnă purtarea lui Barkoczy, care în calitate de consilier în ministerul cultelor, a demonstrat aşa de bătător la ochi contra legei căsătoriei civile. Unii văd în cazul acesta sâmburele unui conflict între partidele coalizate, conflict ce ar putea avea, eventual, urmări serioase. Ziarele partidului independist şi ale partidului constituţional cer ca baronul Barkoczy să fie strămutat din capul secţiei şcolilor medii într'un post mai puţin expus.

Contele Apponyi a declarat, într'o consfătuire avută cu contele Zichy, ministrul curţei, şi cu ministrul de interne contele Andrassy, că nu poate aproba fără rezervă purtarea lui Barkoczy. De altă parte a spus, că nu se poate lua o măsură disciplinară contra acestuia. Ziarul „Pester Lloyd" crede de neîndois, că partidul poporal catolic va fi solidar cu Barkoczy. Tot aşa de sigur este însă — zice el — că mulţi alţi membrii de frunte ai guvernului nu se vor solidariza cu partidul poporal. Din atitudinea acestuia pare a se vedea că el caută un pretext pentru a eşi din coaliţie şi de-a se prezinta ca partid de opoziţie la noile alegeri.

Budgetul statului român. D-nul Emil Costinescu, ministru de finanţe, a depus la cameră budgetul general al statului. Acest budget în care, se cuprind toate budgetele ministerelor şi cele speciale ale diferitelor servicii, afară de casa de depuneri, se ridică la cifra de 411 milioane. Din această sumă 406 milioane sunt cheltueli ordinare şi 5 milioane fond pentru deschiderea de credite suplimentare şi extra-ordinare.

O mare întrunire bulgară în cestiunea macedoneană. Marţi, după amiazi, s'a ţinut în Sofia un meeting de 10.000 persoane. S'a luat rezoluţiunea de a exprima guvernului englez cea mai sinceră recunoştinţă pentru propunerea sa, care prevede reforme reale în Macedonia, rugându-l în acelaşi timp să insiste pentru aducerea propunerei sale la îndeplinire. Meetingul a exprimat apoi recunoştinţa sa comitetului balcanic, pressei şi poporului englez, precum şi ziarelor din Rusia şi alte ţări, cari vor susţine propunerea ministrului englez Grey. Meetingul face apel la ziarele de partid şi politice, la oamenii de stat ai marilor puteri de a interesa parlamentul, pressa şi opiniunea publică în favoarea propunerilor engleze, cari singure vor garanta ordinea şi pacea în Macedonia, dând drepturile politice prevăzute de articolul 23 din tratatul de Berlin, a cărui neaplicare a pricinuit uciderea a 30.000 de persoane în ultimii treizeci de ani.

Din camera română.

In şedinţa de Luni a camerei române, după ce s'a votat proiectul de lege pentru desfiinţarea taxei pe hectarul de pruni şi înlocuirea cu taxa pe decalitru, s'a început desbaterea *proiectului de lege contra trusturilor* (asociaţiuni de acaparare) arendăşeşti. Se ştie că până acum una şi aceiaşi persoană sau societate, fie română, fie străină, putea lua în arândă şi exploata oricâte moşii şi de orice întindere ar fi ele. Astfel au ajuns unele familii jidoveşti bogate din România, precum sunt Fişereştii, să ţină în arândă zeci de moşii, trăgând pielea bietului ţăran român.

In contra acestei stări nefireşti este îndreptată noua lege, a cărei desbatere s'a început Luni în camera română. In şedinţa aceasta au luat cuvântul deputaţii *I. Poenaru Bordea* şi *N. Iorga*. Primul orator admite legea în principiu, propune însă unele modificări, căci proiectul de lege, dacă ar trece nemodificat, ar constitui un pericol social. Dep. *Iorga* aprobă legea, declarând că este menită să înlăture starea scandaloasă agrară din Moldova de sus.

In şedinţa de *Marţi* a luat cuvântul dep. Take *Ionescu* care combate legea zicând că adevăratul scop al proiectului este lovirea arendăşiei şi silirea proprietarilor de a-şi cultiva singuri moşiile. Dep. Titu *Frumuşeanu* combate de asemenea legea, care nu va împedeca de loc pe bogătanul Mochi Fişer şi familia sa de a ţinea oricâte moşii în arendă. In schimb prin noua lege se va ruina o întreagă clasă de arendaşi români. Datorinţa noastră, zice oratorul e să întărim clasa arendaşilor şi să realizăm înfrăţirea tuturor.

In şedinţa de eri s'a continuat desbaterea.

Veşti din Bucureşti.

— 26 Martie v. 1908.

Corespondenţa postală a României cu străinătatea ia pe fiecare an o desvoltare tot mai mare. Acesta e cel mai sigur şi cel mai caracteristic semn al progresului într'o ţară.

Dovedeşte în primul rând o desvoltare a industriei şi comerciului şi împreună cu acestea, în măsură cuvenită şi a celorlalte ramuri de activitate.

Astfel, în anul 1904—1905 au ieşit peste graniţă şi s'au primit de peste graniţă 22,000,696 corespondenţe; în 1905—1906: 25,667,731; iar în anul 1906—1907: 28,203,750.

Cele mai multe sunt pentru şi din Austro-Ungaria, apoi Germania, Franţa, Bulgaria şi America.

*

Duminecă s'a executat la *Azilul „Elena Doamna"*, secţia Normală, în faţa A. S. R. Principesa Maria şi A. S. R. mica Principesa Maria, un nou dans naţional de salon, dedicat micei Principese, al cărei nume îl şi poartă — *dansul „Mărioara"*.

Nu se cunoaşte încă până azi acest dans, dar dacă el e înrudit cu jocurile noastre naţionale, atunci aceasta nu-i face decât onoare d-lui *Velescu*, profesorul de gimnastică, care a îmbogăţit repertorul jocurilor noastre naţionale şi va contribui să facă tot mai răspândit şi mai iubit numele, pe care dansul îl poartă în mijlocul acelora, cari mai mult »joacă« decât »dansează«.

Şi de sigur aşa trebue să fie, căci e cunoscută atenţiunea pe care autorul nou-lui dans a arătat'o până azi, ca profesor de gimnastică, pentru jocurile naţionale.

Execuţia jocului, la care au mai luat parte d-l Haret, ministrul instrucţiunei publice şi secretarul general, d-l Teodoru, a fost repetată după cererea A. S. R.

D-l Haret a mai cerut apoi la sfârşit încă odată execuţia jocului.

Orchestra (piano şi viori) a fost compusă din 12 eleve ale şcolii.

*

Un proiect de lege, în adevăr folositor, a fost propus senatului din iniţiativă parlamentară, acel al *repausului duminecal.* El a fost combătut se înţelege de membrii, mari-propietari şi burghezi, ai »maturului« corp şi a fost susţinut de câţiva senatori, dar cu deosebire de şefii bisericeşti. In prima zi voturile pentru şi contra au fost în paritate, dar pentru a doua oară au biruit adversarii proiectului, care nu se puteau împăca cu gândul ca afacerile lor la oraş să înceteze în zi de sărbătoare, iar ţăranul să nu care clăile la arie sau grăunţele la gară pentru că, vezi Doamne, i-ar veni şi lui pofta ca a şeaptea zi să se odihnească.

Mitropolitul Primat şi Episcopii, cari erau de faţă, au eşit ostentativ din sala şedinţelor în faţa acestui ghiont, pe care bogăţia l'a dat bisericei şi acelora, cari încă mai cred cu tot sufletul în mântuirea prin ea.

*

Pentru ridicarea morală a ţărănimei *legea monopolului pentru vânzarea băuturilor spirtuoase* este una dintre operele în adevăr frumoase din activitatea legislativă a acestui an în România.

Dar ea numai atunci îşi va produce efectele binefăcătoare, când nu va fi executată ca orice lege, ci când iniţiativa publică va căuta singură să se folosească de această lege, ca de un mijloc de curăţire morală în viaţa ţărănimei.

D. Alimăniştearu într'un foarte frumos articol din »Viitorul« sfătueşte pe toţi Românii patrioţi şi iubitori de neam să lupte pe toate căile prin mijloacele ce această lege le pune la dispoziţie ca să înlăture plaga alcoolismului din sate. Fruntaşii satelor, prin băncile populare, prin cooperativele săteşti şi chiar prin societăţile de temperanţă pot lua şi conduce ele cârciumele, în cari neconsumându-se decât vin şi bere şi numai cu cumpătare se poate introduce pe încetul vre-un ziar sau vre-o revistă folositoare de cetit, etc.

Tot aşa s'a procedat şi prin ţările nordice ale Europei, unde s'au văzut cazuri că dela o vreme publicul cerea ca şi vinul şi orice băutură alcoolică să se scoată din consumaţie.

In România această lege e un început care însă trebue să aibă, în cele din urmă, ca ţintă tot sfârşitul acesta, spre care se ţinteşte şi care în parte s'a ajuns în Suedia, Norvegia şi Finlanda.

M.

---

mulţameşti, că nu ţi-le dăruesc? — Ştiu, că nu mi-le dărueşti, dar le-am văzut.

Ei bine, eu cred acele pietri scumpe aveau o valoare mai mare şi mai adevărată pentru acela, care le-a privit numai câteva minute, admirând frumseţa lor, fără preocupaţiune de vre-un câştig material sau altă grije, decât pentru negustorul care le ţinea închise şi nu se gândea decât la câştigul ce-i pot aduce.

— Judecata ta mi-se pare ciudată, — zise ademenit Aureliu. — Spune-mi, ce ai face tu în locul meu, ca aceste averi să-ţi aducă mai mult folos decât îmi aduc mie.

— Ascultă ce aşi face, iubite amice. M'aş grăbi să părăsesc proza vieţii din oraşe şi atmosfera lor ucigătoare. Şi, în loc să stau ţintuit pe scaun, închis ca într'un arest între patru păreţi, de unde să nu ies decât pentru a înghiţi fumul şi aerul nesănătos al cluburilor şi cafenelelor, aş trăi mai bine aici la ţară. Aş lua parte împreună cu lucrătorii la munca grădinei şi a câmpului şi la glumele lor înveselitoare. Aş admira pomposul răsărit al soarelui şi lumina lui tainică şi dulce în amurgul serii. Mi-aş umplea sufletul de sublima poezie a nopţilor de vară. Aş trăi pururea în comunicaţiune cu natura, a cărei privelişte ne mângâie, ne desfătează şi ne întăreşte sufletul, precum aerul, şi fructele ei ne întăreşte corpul. Natura, când o ştim întreba şi o înţelegem, nu numai ne arată legile ei ca o bună mamă, nu numai ne face stăpâni pe uriaşele sale puteri şi bogăţii, ci ne descopere taine, cari ne încurajază şi ne înalţă. In mijlocul ei, ca într'o cetate veşnică, ne simţim asemenea zeilor olimpici, pururea tineri şi nemuritori.

Aş căuta să înfiinţez fabrici pentru manufacturi şi pentru prelucrarea productelor; aş întrebuinţa minunata putere a râurilor pentru înflorirea agriculturei şi a meseriilor; aş înlesni un traiu mai bun pentru o mulţime de alţi oameni în jurul meu. Din prisosul averii mele aş întemeia aşezăminte de cultură şi de binefacere, şi aş căuta să micşorez astfel întunerecul şi mizeria, în cari zac atâţia semeni ai noştri, şi să înlesnesc desvoltarea şi cultivarea inteligenţelor alese, cari se ivesc adeseori în clasele de jos, mai ales în poporul dela ţară, dar cari rămân necultivate şi se pierd asemenea florilor ivite printre pietrile unei câmpii deşarte.

Şi atunci, când sufletul meu va fi silit să părăsească un corp ostenit şi uscat de bătrâneţe, convins că şi-a împlinit chiemarea în această lume, el ar trece liniştit şi fără regret, ca să afle repausul dorit şi deplina sa libertate în sînul naturei, a cărei armonie tainică şi sublimă a sorbit-o cu atâta lăcomie. Şi va trece mângâiat, ştiind că acolo, unde se duce, au trecut cei mai iubiţi ai săi, şi au trecut marile spirite, cari l-au luminat şi l-au încălzit prin operele lor în scurta sa călătorie pe acest pământ; şi că atunci, când în adâncul veciei, lumea în care trăim dupăce îşi va fi împlinit întreagă evoluţiunea existenţei sale, şi se va fi întors în cursul, din care a ieşit, — aceeaş putere supremă, veşnică şi cu dor de viaţă, care a zidit această lume, care trăieşte în noi şi se oglindeşte în conştiinţa noastră, ne va chiema din nou la viaţă şi va reîncepe o nouă serie de existenţe, într'o altă lume, de-sigur mai bună şi mai desăvârşită decât aceasta.

Aureliu aprobă cuvintele prietenului său, dar urmă a trăi tot ca mai înainte. Atenţiunea lui se opri mai ales asupra părţii metafizice a reflexiunilor lui Luciliu.

— Ai dreptate — zise dânsul. Modul tău de vedere mi-se pare mai adevărat şi mai conform naturei. Dar ce să-i faci deprinderii învechite, mai ales când este şi prea târziu de a o mai schimba? Imi place mai ales cugetarea ta asupra vieţii viitoare. Această cugetare — cum îmi aduc aminte din puţinele lecturi ce

Cum să ne scăpăm şcoalele?

S'a scris foarte mult, făcându-se multe propuneri cu privire la felul cum s'ar puteà câştigà mijloacele pentru susţinerea şcoalelor noastre confesionale.

Iată ce propune »Unirea«:

1. Tineretul din fiecare comună românească să se unească în reuniuni cu scopul să arândeze ori să ia în parte locuri, pe cari să le cultiveze înşişi în sărbătorile nelegate ori Duminecile după amiazi.

Nu poate fi contra dispoziţiunilor bisericii: preotul lucră Dumineca preamărind pe Dumnezeu; tineretul va lucra Dumineca pentru asigurarea şcoalei confesionale, care e fiica bisericii. Venitul realizat din astfel de întreprinderi să-l deie la fondul pentru susţinerea şcoalelor.

2. Fieştecare român harnic de lucru să închine o zi din an pe altarul şcoalei române, adecă: câştigul realizat din munca unei zile să-l toarne la fondul şcolar; iar domnii, cari au salarii ori penziune, plata de pe o zi s'o jertfească pentru şcoale.

3. Românii în fiecare comună să se constitue în reuniuni de înmormântare, ori aşa numitele vecinate. Fiecare membru să se oblige, că va participa la înmormântarea membrilor răposaţi şi va îndeplini gratuit ajutat de alţii lucrurile împreunate cu înmormântarea: săpatul gropii, ducerea mortului, trasul clopotelor etc.

Toţi membrii să se oblige, că nu vor da pomeni, ci jumătatea cheltuelilor ce le-ar fi avut cu pomana o varsă în fondul cultural.

4. Toate cununiile dela sate şi oraşe să se restringă la ceremonialul săvârşit în biserică şi la o simplă masă dată nănaşilor şi membrilor familiei — jumătatea cheltuelilor împreunate cu ospăţul să se dea fondului cultural.

5. Preoţimea şi învăţătorimea noastră să îndemne pe cei fără familii şi cu avere să facă legate pentru şcoală.

6. Fiecare inteligent să se oblige, că pe viitor va călătorì pe tren cu o clasă mai jos decât până acum şi diferenţa va da-o fondului cultural.

7. Damele să se prezinte la petreceri numai în costum naţional, iar cruţarea în toaletă s'o închine fondului cultural.

8. Domnii noştri cu averi şi fără familii să facă fundaţiuni pentru asigurarea şcoalelor.

9. Băncile noastre să nu dea dividendă mai mare decât interesele după depunerile ce le au; iar restul din plusul dividendei să-l dea fondului cultural.

10. Fiecare român adevărat să-şi impună abţinerea dela beutură şi dela fumat pe un timp mai lung ori mai scurt — după puterea de voinţă — şi preţul acestor articole de lux să-l dea pentru şcoală. Adevărata jertfă ar fi când cu toţii ne-am abţinea dela beuturi şi fumat. In chipul ăsta dela toţi românii s'ar realiza un câştig de cel puţin 20 milioane într'un singur an.

11. Toate contribuirile şi donaţiunile să se facă bisericii, cu îndatorirea să se ajute şcoala respectivă, până va avea caracter confesional.

12. Preoţii şi învăţătorii trăind în armonie, fiind între dânşii legătura de frate, nu de domn şi slugă vor putea lupta mai cu efect pentru înrădăcinarea în popor a ideilor sulevate. In felul acesta vor fi în stare, pe lângă alte lucruri bune, să creeze adevăraţi apostoli dintre popor pentru acţiunea de salvare a şcoalelor noastre.

ŞTIRILE ZILEI.

— 27 Martie v.

Şedinţă solemnă la Academie. In urma încetării din viaţă a distinsului botanist român *Florian Porcius*, declarându-se vacant un loc de membru la Academia română, a fost ales anul trecut dr. Grecescu profesor de universitate în Bucureşti, cunoscutul botanist român. Pentru recepţia noului ales, Academia română a ţinut Luni după amiazi o şedinţă solemnă, la care a luat parte un public foarte numeros. Dr. Grecescu în cuvântarea d-sale de recepţie, a făcut *istoria botanicei.* A arătat cum înainte vreme nu exista această ştiinţă si că plantele nu serveau decât în medicină. A descris rând pe rând fazele prin cari a trecut studiul plantelor, până ce abia în sec. al 16-lea se putea vorbi de stiinţa botanică. Grădinile botanice pe atunci s'au înfiinţat. Azi ştiinţa botanică cuprinde un teren vast, folositor în medicină, agricultură, comerţ, etc. Autorul vorbeşte apoi de începuturile botanicei în România, prin asociaţia medicilor şi naturaliştilor din Iaşi la 1834, sub conducerea doctorului Cihai. Mai târziu am avut pe d-rul Davila şi în urmă pe dr. D. Brânză, căruia i se datoreşte desvoltarea studiului botanicei la noi.

D-lui dr. Grecescu i-a răspuns dl dr. *Istrati*, arătând valoarea noului membru al Academiei şi importanţa botanicei în ştiinţă.

In amintirea lui Ciprian Porumbescu. Ni se scrie: In 6 Iunie st. n., a. c, se împlinesc 25 ani dela moartea regretatului compozitor român *Ciprian Porumbescu.* Din acest incident se va ridica un monument la mormântul lui Porumbescu în comuna Stupca (Bucovina) şi se va oficia şi un parastas solemn. Pentru ridicarea acestui monument s'au făcut până acum contribuiri în bani din partea societăţilor româneşti din Lugoj şi Arad. Deasemenea şi din partea societăţii corale »Carmen« din Bucureşti.

Şedinţa publică a studenţilor noştri. Publicul român din Braşov şi comunele învecinate este invitat la şedinţa publică a societăţilor de lectură a elevilor dela gimnaziul şi şoala comercială din Braşov ce se va ţinea *Dumineca, în 30 Martie v.* (12 Aprilie n.) 1908, la orele 6 sara, în sala cea mare a gimnaziului român din loc cu următorul program: 1. Cuvânt de deschidere. 2. »Octavian Goga«, disertaţiune de Iosif *Vlad*, cl. VIII g. 3. »Scrisoare dela Muselin-Selo« de G. Coşbuc, declamată de Coriolan *Buracu*, cl. VIII g. 4. Trei cântece pentru cor de bărbaţi: *a)* W. A. Mozart: »Cântec de unire«. *b)* A. Bena: »Era o seară lină«. *c)* A. Bena: »La fântână«. 5. »Mama în poezia poporală«, disertaţiune de Dionisie *Marcu*, cl. III comercială. 6. »Caii ţiganului«, de T. Speranţă declamată de Ion *Vintilă*, cl. VIII gimn 7. Trei cântece pentru cor mixt: *a)* F. Mendelssohn-Bartholdy: »La anul nou«. *b)* G. Dima: »Cântec de vară«. *c)* G. Dima: »Ostaşii«. Contribuiri benevole pe sama societăţilor (jumătate din ele sunt menite pentru masa studenţilor) se primesc cu mulţămită. Publicul este rugat a aduce cu sine tecstul cântecelor.

Biserica română ort. Sf. Măria din Cleveland. »Românul« din Cleveland aduce chipul acestei nouă biserici române din Cleveland, scriind între altele: Biserica este zidită din cărămidă roşie de calitate bună şi fină. Cheltuielile zidirei se acopere din împrumutul de 10,000 dolari luat dela The United Banking and Savings Co. Corner Pearl şi Lorain str din Cleveland O. Lucrarea se face sub antreprisa d-lui Petru Farcaşiu, constructor, preşedintele com. par. ort. rom. care prin zelul său neobosit, împreună cu actualul comitet parochial a adus starea bisericei la nivelul neaşteptat. Cu colectele este singur d-l P. Farcaşiu, preş. par. înputernicit, în care cauză s'au şi lansat apeluri în toate părţile Americei către fraţii români buni de inimă şi adevăraţi creştini. Sfântul locaş va fi în scurt timp cam pe sfintele sărbători ale Invierii Domnului gata. S'a făcut demersurile necesare pentru trimiterea unui preot din partea Conzistorului Archidiecesan în locul fostului preot Moise Balea, dimisionat din această parochie.

Sărbătorirea scriitorului rus Tolstoi. Din Petersburg se anunţă, că marele scriitor şi cugetător rus Tolstoi se ocupă acuma cu educaţia copiilor de ţărani de pe domeniul lui, pe cari îi învaţă geografie, istorie şi religie. Directorul comitetului rusesc însărcinat cu aranjarea sărbătoririi lui Tolstoi, care a fost în străinătate, s'a întors în Petersburg şi a comunicat că în Paris, Berlin şi Londra s'au format comitete pentru a pune la cale sărbătorirea marelui scriitor în acele oraşe. In fruntea comitetului din Paris sunt savanţii Anatole France şi Leroy-Beaulieu. In Petersburg este vorba, ca să se tipărească 40,000 de cărţi de citire cu bucăţi din operele lui Tolstoi. Primarul Petersburgului a hotărât să introducă în toate şcolile operile lui Tolstoi şi să fundeze cu ocazia aniversarei naşterei marelui scriitor, instituţii culturale şi filantropice în mare număr.

O alegere de preot cu ajutorul gendarmilor. Duminecă s'a făcut alegerea unui al doilea preot în fruntaşa comună *Râşnov* Dintre patru candidaţi, cari au concurat la acest post, a întrunit voturi numai candidatul oficial, învăţătorul Ioan Nan, care a fost declarat ales. O deputaţiune de parochieni din Râşnov, cari s'au presentat eri în localul redacţiunei noastre, ne-au povestit lucruri scârboase şi aproape de necrezut despre decursul acestei alegeri. Pentru forţarea alegerei, căreia s'a opus o parte însemnată a parohienilor, cerând să se facă alegerea pe baza publicărei unui concurs pentru parochie de cl. II şi nu de cl. I. — comisarul consistorial Moldovan, protopopul Sighişoarei, a recvirat ajutorul gendarmeriei şi trecând la ordinea zilei peste dorinţele acestor parochieni, a forţat alegerea cu ajutorul gendarmilor plasaţi la uşa şi în faţa altarului bisericei. O parte din parochieni s'a abţinut dela votare. Conlocuitorii Saşi s'au crucit, văzând scandalul nemaipomenit, prin care s'a profanat locaşul dumnezeesc şi s'a făcut de batjocură constituţia bisericească.

Muncitorii din America sperează să capete de lucru. Cetim în ziarul român »*America*“ din Cleveland: Compania de trenuri »New-York Central Railroad Co.« a făcut o comandă uriaşă la mai multe fabrici de fer din toate părţile Statelor-Unite ca şi care nu a fost de mult. Societatea amintită a căilor ferate a comandat anume 136 maşini (locomotive) noue şi 24 mii de tone de şine de tren şi de asemenea va comanda mai multe mii de vagoane. Şinele se vor depune în partea răsăriteană dela Buffalo. Suma care o va plăti societatea de tren fabricelor pentru comanda de şine şi locomotive, va fi de 30 de milioane dolari. Marea comandă a societăţii ne face o idee plăcută despre viitorul apropiat al câtorva zeci de mii de muncitori, cari vor lucra pe la fabricile de fer şi cari se vor bucura de plăţi şi câştiguri îndestulitoare. Asemenea şi multele ştiri ce se ivesc de ici şi de colo din diferite părţi, ne face să credem, că mizerabila stare şi criză în care ne aflăm ar fi pe gătate. Aşa de pildă marea fabrică de locomotive (maşini) »Pittsburg-Wood Ru«, care de câteva luni de zile stă în nelucrare, zilele acestea îşi va începe din nou lucrările. Fabrica a primit în timpul din urmă foarte multe comande de maşini. Fabrica va ocupa mai multe sute de industriaşi ferari şi lăcătuşi bine plătiţi.

Adunare poporală. Conducătorii partidului social-democrat din loc organisează *o mare adunare poporală*, pe ziua de *Duminecă 19 Aprilie* st. n., a. c., după amiazi la orele 3, în sala pavilonului de sticlă al *Bereriei Nr. 5*, (Braşov-vechiu, str. Lungă). La ordinea zilei: 1. Starea politică economică-socială. 2. *Votul universal, egal şi secret.*

Nici bătrânii nu mai află milă. Nu mai află în America nimenea milă faţă de sistemul de exploatare nici chiar moşnegii. In Chicago, scrie »Românul«, s'a format o societate, care ş'a pus de ţintă susţinerea bătrânilor neputincioşi. *Fiecare bătrân, care are ceva avere şi şi-o dă societăţii, va fi susţinut până la capătul vieţii*, aşa zicea programul companiei. S'au găsit mai mulţi oameni, cari din rămăşiţele averei au voit să'şi asigureze o moarte liniştită. Acuma compania s'a declarat falimentată şi toţi sunt daţi afară în stradă fără nici un ban. Cei mai mulţi dintre ei şi-au luat viaţa iar ceilalţi se pregătesc să'i urmeze.

---

le făceam şi eu din filozofie şi literatură, când eram liber de afaceri — această cugetare se află în cele mai vechi tradiţiuni religioase şi filozofice. De unde se vede, că ea a licurit în conştiinţa omenimei dela prima ei deşteptare. Ea formează fondul religiunii naturale a Ariilor şi a sistemelor religioase şi filozofice ale zodiei, născute din religiunea primitivă, cum şi a filozofiei lui Platone şi a şcoalei alexandine, care a contribuit mare parte la formarea creştinismului. Virgiliu, adept al neoplatonismului alexandin, o exprimă astfel în cartea a VI a Eneidei:

Ceriul întreg şi pământul ş'adâncul cel [umed al mării,
Luna cu globu-i de fier şi al soarelui astru [titanic:
Toate hrănite trăiesc de un spirit, prin [totul străbate
Sufletul, unul mişcând pe toate 'n întregul [cel veşnic.
Din el vin şi în el se reîntorc toate fiin- [ţele vieţuitoare,
»Până ce 'n ziua de apoi,...
Dupăce 'n mii de rotiri împlini-se-vor anii,
Gloată chema-i-va pe toţi un zeu la rîul [letheic,
Ca să revadă din nou boltuita tărie şi iarăş
Neştiutori de ce a fost, ei volnici să 'nceapă [trăirea«.*)

Luciliu. — Şi nu numai în tradiţiunile vechi, dar şi la marii cugetători ai timpurilor moderne, la Giordano Bruno, la Spinoza, în filozofia germană vei afla aceeaş cugetare. Dintre sistemele filozofice mai nouă, ea se află exprimată în cea mai frumoasă formă în sistema lui A. Schopenhauer, abstracţiune făcând de pesimismul ei.

* * *

Dacă vom da acestei istorioare un înţeles alegoric, bogatul dintr'însa este tipul omului de ştiinţă modern şi al bogatei sale eruditiuni; iar prietinul său e spiritul filozofiei şi poeziei moderne, care caută să estragă din comorile ştiinţei nu numai substanţe hrănitoare materiale, ci şi nectarul divin al înţelepciunii şi virtuţii.

M. Strajan.

*) Aeneis, c. VI v. 174—251, trad. de G. Coşbuc.

Pînea cea de toate zilele...

— După un vechiu cântec german —

»Mi-e foame, dragă mamă: nu e pâne?
Mi-e foame, şi să ştii că o să mor!«
— »Mai rabdă, puiul mamei, până mâne
Că mâne ese plugul pe ogor«.

»Mi-e foame, dragă mamă; nu e pâne?
De atâta vreme tot m'ai amânat...
— »Mai rabdă, puiul mamei, până mâne,
Că mâne vom ieşi la sămănat«.

»Mi-e foame, mamă dragă; nu e pâne?
Nu-ţi este teamă oare c'oi muri?...«
— »Mai rabdă, puiul mamei, până mâne,
Că grâul până mâni va răsări....«

»Mi-e foame, mamă dragă; nu e pâne?«
Destule zile am plâns şi am răbdat...
— »Mai rabdă, puiul mamei, până mâne,
Că mâne-i grâul bun de secerat«.

»Mi-e foame, dragă mamă; nu e pâne?
Vezi, inima mea bate tot mai rar...«
— »Mai rabdă, puiul mamei, până mâne,
Că grâul nostru este la morar«.

»Mi-e foame, dragă mamă. nu e pâne?
Ah, tare mi-este teamă c'o să mor...«
— »Mai rabdă, puiul mamei, până mâne
Că mâne scoatem pânea din cuptor«.

Dar când crescu mirosul pânei coapte,
Odorul mamei galben ca un spic
Îşi închinase fruntea peste noapte —
Şi de atunci n'a mai cerut nimic...

„Sămănătorul“. ***St. O. Iosif.***

Legenda cucului.

Cică într'un sat trăiau doi fraţi: pe unul îl chema Ion şi pe celalalt Cucu.

Cucu erà mai mic, un băeţandru cam de optsprezece primăveri, dar Ion, erà om în toată firea şi însurat şi fiindcă erau fraţi buni, şedeau cu toţii la un loc. Cucu ţinea tare mult la Ion şi-l ajutà la toate, însă acesta erà cam sanchiu şi-şi cam temea nevasta. Ea erà un puiu de femeie şi jumătate, frumoasă şi vrednică şi apoi Ion mai era şi cam boleros: toate trebu-rile casei le lăsà pe spinarea lui Cucu, iar el nu umblà decât după câştig, ceeace făcù pe nevasta lui să ţie mult la Cucu, ba încă să-l îngrijească să nu sufere de nimica; bunăoară, la joc cine ieşeà cu cămaşa cea

Arestarea unor deputați finlandezi. Ziarul »Frankfurter Anzeiger« află din Hellsingfors (Finlanda), că nouă deputați social-democrați, din dieta finlandeză, au fost arestați. Guvernatorul general a afișat o proclamație către popor, anunțând că dacă se vor produce turburări, se vor întroduce și în Finlanda legile escepționale.

Nobilimea rusească contra Dumei. Congresul nobilimei rusești a hotărât să trimită o deputație specială la Țar, căruia să-i comunice hotărârile congresului. Deputația se compune din contele Pobrinski, prinții Casaskin Rostopcin, Nariskin, Samarin și Krucenko. Rezoluțiunea congresului conține un pasagiu foarte vehement contra Dumei. Intre altele, iată ce se spune în acea rezoluție:

»Noua ilustrație, Duma, este o răsturnare a tuturor tradițiilor istorice din Rusia. In plănuita democratizare a administrației e zdruncinat principiul monarhiei, atât de prețios poporului rus. Ea înseamnă negarea celor mai frumoase momente în istoria Rusiei«. Se așteaptă cu mare nerăbdare răspunsul Țarului.

Un nou dar al miliardarului Carnegie. Din New-York se anunță, că miliardarul Carnegie a donat 25 milioane de franci pentru fondul de pensie al profesorilor de aci. Până acuma Carnegie a donat 750 de milioane pentru scopuri culturale în New-York.

Câți sunt fără de lucru în New-York. Nici mai mult nici mai puțin de 500.000 dintre cari douăsute de mii membrii în diferite uniuni de muncitori. Iar dacă să iau în considerare și aceia, cari lucră numai 2—3 zile pe săptămână, atunci numărul se urcă la cifra de 700 de mii.

Condamnarea unui general francez. Tribunalul din Verdun a condamnat la un an închisoare pe generalul Orion pentru că a insultat pe un jandarm în exercițiul funcțiunei. Lucrurile s'au întâmplat astfel: Un băiat a dat foc unei case fără voia lui Generalul, care era de față, a spus jandarmului, care voia să aresteze pe băiat, că acesta nu e vinovat și să nu-l aresteze. Jandarmul n'a vrut să asculte și atunci generalul, în iritarea de care era cuprins, a apucat pe jandarm de braț și a voit să-l împiedice a aresta pe băiat. Acest fapt a fost considerat de tribunal ca o insultă în exercițiul funcțiunei și a condamnat pe general la un an închisoare.

Scad emigrările. Se vestește din New-York că cu finele lunei Martie cu 100.000 de emigranți va fi mai mică statistica față de anul trecut calculat din 1 Ian, până la finea lui Martie.

Un monstru. Se spune, că în satul Cața o bivolă a fătat un mălac, al cărui cap este lungăreț, urechile-i sunt mici semănând cu ale caprelor, trunchiul corpului este normal, coada e scurtă ca și cum s'ar fi retezat întradins, piciorul drept de dindărăt este mai scurt, încât abia este de jumătate ca de obiceiu. Acest picior e acoperit cu piele. Dela piciorul stâng lipsesc mai multe oscioare, între cari osul șoldului. Mai este la piciorul stâng o găurice; se văd și niște ghiară.

Nu mai vin oameni la America — scrie foaia »Românul« din Cleveland. Și bine fac. Până ce nu să încep lucrările să meargă iară bine să nici nu vină nimenea ca să sporească numărul acelora cari sufer foame. Numai aceia să pornească de acasă, cari primesc dela cunoscuții lor de aici, că-i pot asigura că vor căpăta de lucru In luna Februarie nu au mai venit din Ungaria decât 1869 de oameni, până când anul trecut au venit în luna asta 15 mii 58 persoane.

Isprăvile bandelor din Macedonia. Iată câteva cifre din tabloul făcut de inspectorul general, pe baza datelor oficiale, privitoare la *luptele bandelor bulgare, grecești și sârbești cu trupele turcești* în cei doi din urmă ani (14 Martie 1906—13 Martie 1907 și 14 Martie 1907—13 Martie 1908): Rezultatele totale ale urmăririi bandelor sunt aproape egale în acești doi ani. In 1906—1907, au fost omorâți 461 banditi, 21 răniți și 77 prinși teferi. In anul următor au fost omorâți 482, răniți 17 și prinși 83. Numărul bandiților bulgari și sârbi omorâți în 1907 a fost mai mare ca în cel precedent (333 Bulgari și 46 Sârbi în 1907 față de 241 Bulgari și 30 Sârbi în anul precedent). Numărul bandiților greci căzuți în 1907 a fost numai de 103 față de 181 în anul 1906—13 Martie 1907. Se constată deci o micșorare simțitoare. Perderile suferite de trupele turcești în urmărirea bandelor au fost în 1907—1908 mai mici ca în anul precedent. In 1906—1907 au căzut 73 de oameni; în 1907—1908 numai 50. Numărul răniților e aproape egal; 1907—1908 au fost răniți 90, iar în anul următor 95.

Cum se înșală omul. Un biet maghiar cu numele Novak Jozsef a voit să plece din Cleveland. S'a dus la stațiunea Nickel Plate, să aștepte plecarea trenului. Plimbându-se pe peron s'a legat de el un domn foarte prietinos, cu gură dulce și în scurtă vreme sau făcut pretini. Când vorbeau ei mai bine, iacă vine un străin și le arată un portmoneu găsit, zicând către Novak: va fi desigur al d-tale; după cum să vede după scrisorile din el, sunt în limbă străină. Și frunzărind prin el a lăsat să se zărească o bancnotă de o sută de dolari. Novak lacom de bani a și zis: da este al meu. A luat portmoneul. Atunci i-a zis prietinul: vezi omul acela cinstit, ți-a găsit banii, ar fi cu cale ca să-l cinstești cu ceva. El din nefericire nu avuse la sine numai o notă de 50 dolari A dat'o aceia. Omul s'a dus și nu peste mult s'a dus și prietinul lui. Când a deschis portmoneul câștigat pe stradă, ca să'și vază bogăția a găsit o hârtie de 100 dolari... falșă. A văzut că l'a înșelat. A mers la poliție, dar a fost târziu, nu a mai găsit nici banii, nici prietinii. Aviz fraților noștri români! Nu este fără interes să amintim, că o femee maghiară s'a nizuit ca să-l răzbune pe sărmanul Novak. S'o fi simțit chemată la acest lucru de oarece și pe ea o cheamă Novak. In Brigeport Con. a arestat poliția pe Ana Novak, care intrând ca servitoare pe la englezi, ea a furat pe care cu cât a putut.

O vacă care a fătat patru viței. Se vestește că dintre vacile economului George Baba din Keresztvár, o vacă a fătat 4 viței, dintre cari 3 sănătoși, iar al patrulea mort.

Adunarea „Asociațiunei“ la Șimleu.

La 19 Martie, cu ocaziunea adunării despărțământului Șimleu al „Asociațiunei“, directorul despărțământului, dl *Alimpiu Barboloviciu*, vicarul Silvaniei, a ținut următoarea vorbire:

Onorată Adunare!

„A cui e știința și cultura, aceluia va fi pământul“.

Nori grei întunecă orizonul culturei române, ei au eșit din miasme eterogene ce nu se unesc cu idealul cultural al neamului român. Însă nori și mai întunecoși și îngreuiați cu fulgere și tunete sguduitoare au planat în trecut pe orizonul neamului nostru. Un sfânt părinte a zis: »Eclesia Christi peregrinatur inter persecutiones mundi, et consolationes Dei«. Acest adevăr probat prin luptele veacurilor furtunoase, se poate aplica și la soartea neamului român și culturii lui. Avut-a neamul român timpuri și mai grele, când numai sufletul din oasele lui muncite de sclavagiu, a fost proprietatea lui, iar mintea lui — schinteia dumnezeirii — erà copleșită de negura deasă a neștiinței. Insă neamul român avea un talizman împletit din clenodiile erezite dela trupina divului Traian: religiunea, limba, virtuți străbune și numele de român. Acest talisman l'au purtat bărbații în sânul lor, când udau cu sudori crunte glia iobăgiei, iar mamele îl înfășiau în leagănul infanților purtat pe cap la munca domnească. Jăraticul iubirii poporului român — către acest talizman — în vatra inimei neamului l-a păzit clerul și arhiereii români prin spiritul de jertfire a »Eu«-lui lor până la mormântul exiliului.

Geniul divin al popoarelor prefăcut într'un zefir cald, a suflat spuza suferințelor seculare despre acest jăratic vestal și aprinzându-l în flacără a încălzit și sinul națiunei române, dând naștere scumpului ei prim născut: inteliginței române, pe care mama națiune, dându-i sărutarea dulce pe frunte o a lăptat și crescut la sânul ei.

Devenind maioreni fii națiunii, au îmbrățișat și sărutat sânul mamei, și în semn de recunoștință și-au concentrat focul iubirei și lumina înțelepciunei într'un soare cald și luminos și l-au înălțat în orizontul culturei române. Nănașii nemuritori: Alexandru, Andrei, George, Iacoc ș. c. l. la anul 1861 l-a botezat cu solemnitate impunătoare, dându-i numele: »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român«, și așa acest soare strălucește în orizonul culturei române de 47 ani.

Precum soarele fizic, pornind dela răsărit până la apus părândă întregul crug al orizontului: așa a încălzit și luminat pe rând acest soare cultural toate unghiurile locuite de Români, alimentând în fiecare piept de Român: credința vie, speranța tare și iubirea ferbinte față de renașterea poporului român prin știință și cultură și față de un viitor mai senin al neamului nostru.

Ilustrul prezident al »Asociațiunii« ne-a adus la cunoștință, cumcă dorește a aduce în acest an steaua Vifleimului culturei române, care își împrumută căldura și lumina din soarele »Asociațiunei«: adecă adunarea generală, în Șimleul-Silvaniei.

Avizul ilustrului prezident să-l salutăm și îmbrățișăm cu bucurie, și să învităm pe această mamă a literaturii române și culturii poporului român, să vină în mijlocul nostru, ca prin razele căldurii sale să topească de pe inimile noastre sloii de ghiață puși prin situațiunea actuală.

Renașterea unui popor prin cultură pretinde sacrificiul ingeniul lui inimei și avutului. Să dăm și noi selăgenii acest tribut, care e numai un intersuriu neînsemnat a capitalului, care ni-l-a dăruit, mama națiune, și prin acest sacrificiu adus pe altarul națiunei, vom șterge din lacrămile, cari îi scaldă obrazii și vom netezi de pe fruntea ei vre-o creață dintre cele multe, trasă prin plezuele sbiciului furtunelor seculare.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 9 Aprilie. In ședința de eri a dietei, înainte de-a se intra în ordinea zilei, dep. disident *Nagy* Gy. a protestat *contra violărei volnice a regulamentului camerei*, de care s'a făcut vinovat vicepreședintele Rakovszky în ședința de eri a dietei, prin detragerea cuvântului deputaților naționaliști. Contra proiectului au mai vorbit deputații disidenți *Nagy* și *Farkashazy* și dep. socialist *Mezőffi*. Dep. *Polit* a interpelat în afacerea încheierei *convențiunei comerciale cu Serbia și a construirei liniei ferate transbalcanice*. Ministrul *Wekerle* a răspuns că convențiunea comercială cu Serbia s'a încheiat și că prin construirea liniei transbalcanice monarchia austro-ungară n'are în vedere cuceriri în Balcani, ci numai o misiune civilisatorică.

Budapesta, 9 Aprilie. In urma obținerei deputaților naționaliști dela desbaterea revizuirei regulamentului camerei, desbaterea acestui proiect se va sfârși deja în ședința de astăzi, când va urma și votarea proiectului. Sesiunea dietei va fi închisă astăzi sau mâne prin decret regal și dieta va lua vacanțe de Paști până în 29 Aprilie st. n.

Budapesta, 9 Aprilie. — Banul Croației bar. *Rauch* a sosit eri în Budapesta și a conferit cu miniștrii Wekerle și Iosipovici. In consfătuire a fost vorba de afaceri administrative.

Bibliografie.

A apărut »Sădirea și cultivarea viei« de Nicolae *Popu*, profesor. Blaj, 1908. Tipografia Seminarială. Cartea aceasta de valoare este scrisă într'o limbă fluentă clară și vieritul, este tratat și explicat după, toate recerințele și după cele mai raționale și practice metoade de cultivare a viei ce există la noi. De aceea lucrarea fiind supusă censurei organelor de specialitate ale ministeriului de agricultură, acestea au declarat-o de reușită și bună, iar pentru recunoașterea nisuințelor autorului întru promovarea cultivării și reconstruirii viilor de nou, ministeriul i-a acordat o renumerațiune de 800 cor. Prețul unui exemplar 2 coroane.

---

mai frumoasă si cu brâul bătut cu mărgele și cu fluturi, decât Cucu; lucru ce cam dădù de bănuit în lume și să vorbească gurile rele, vorbe cu înțelesuri ciudate.

Ori cât de bine erà corcolit băiatul el nu băgà în seamă la nimic, că, el știà că muncește și face să fie răsplătit măcar cu atâta și apoi gândurile lui erau la brândușile de fete din sat, cu cari Duminecile se ținea de mână la horă și cu cari petrecea în tâlcuri și cimilituri la șezători.

Dar vorbește azi, vorbește mâne, omul ori cât de surd ar fi, i-se pare că aude și cel prost că înțelege. Și Ion bagă cu vremea, așa în cap, gânduri, că lumea par'că are dreptate, că prea îl dichisește pe Cucu, Catrina lui — cum o chemà — și prea îl laudă la lume. Și oare în lipsa lui nu-i vr'o drăcie pe acasă? Și prinse a-și spionà nevasta: — Nu cumva chitește ceva?

Și lucru dracului, destul să ți între astfel de gărgăuni în cap, c'apoi nu scapi așa cu ușorul. Și zi cu zi, prinse să-l roadă bănuiala și să-și zică: Cum se poate femeia lui să-l înșele — femeia lui cu care s'a luat din dragoste. Si încă cu cine? Cu fratele lui.

Și se uità, și ascultà; când vorbeà nevasta cu Cucu, i-se păreà că privirile n'au decât lumina dragostei și tot cuvântul auzit îl tâlcuià în mintea lui, că ar fi însemnând cutare și cutare lucru; iar când ea îi zicea: Cucușor, ia repede tu cofele și umple-le cu apă? i-se păreà că desmierdarea asta vine din prea multă fericire de dragoste ce-i picură pe sufletul ei. Și-l secà inima omului și-i ardeà pe suflet, ca si cum i-ar fi turnat cineva o oală cu apă fiartă pe inimă. Dar nu putù să ție mult: chinul ajunsese a-l roade ca și cariul pe lemn și nu mai putù răbdà.

Se făcù într'o zi că se duce la un târg departe cu chirie, pentru câteva zile și-l lăsă pe Cucu și pe nevasta acasă.

Dar merse numai până la un loc și dupăce băù bine la un rateș, — noaptea, pe când dormeau și apele, veni acasă. Lăsă carul într'un dos; cânii îl cunoșteau, dar cum să-i prindă? Acoperișul casei, ca la țară, la cele mai multe case de paie, se sui pe șură, pe urmă pe casă: făcù o gaură cu mânile în paie și intră în pod încet, însă cu barda la el; din pod încet, încet, se coborî pe scară jos și erà lună, lună ca ziua.

Ascultă, dar urechile îi huiau, capul lui erà un clocot și inima îi bătea să-i spargă coșul pieptului și-i părea în tăhuiala lui de beutură, că aude ceva, un riset, par'că veneau glasuri încete de desmerdare, ceeace îl făcù să răcnească si să deschidă cu putere ușa. Perdele de lumină lăsate de lună pe ferestre, zugrăveau cercevelele drept pe lutul din mijlocul casei și luminà tot cuprinsul, și arătă pe Ion în toată înfiorătoarea lui înfățișare cu părul vâlvoi, ochii holbați și vinele feței ieșite și cu barda gata să lovească. La răcnetul lui, Cucu, care dormeà pe laiță la fereastră și nevasta, care erà pe cuptor, săriră ca arși și răcniră ce este, iar când dădù cu ochii de frate-său, crezù că a înnebunit și strigă: »Bădică ce vreai să faci?« și dând năvală la una din ferestre, ieșì afară și a prins a fugì. Ion văzându-se înșelat în așteptarea lui, îi căzù barda din mâni și-și lăsă capul în jos ca un osândit.

Și s'a dus Cucu, s'a tot dus înspăimântat și prins de jale și s'a dus peste câmpii, prin grădini, prin rîpi tot uitându-se înapoi cu grijă și înfricoșat de i-se păreà și în umbra lui chipul lui frate-său amenințător. Și a ajuns într'o vale, la poalele înverzite ale unui munte stâncos. Trăznetul se vede a desprins cândva o bucată din trufia lui și a trimis-o prin un loc deschis tocmai acolo. El trudit de atâta fugă n'a mai putut merge și s'a așezat pe dânsa și a prins a plânge cu amărăciune, prins de mii de bănueli și gânduri. Și a plâns până s'a uscat și inima în el și de multă jale s'a topit de n'a rămas din el decât un izvoraș de lacrimi ce curgea din stâncă.

Și a văzut Ion nebunia, însă în locul orbitoarei temeri de înșelăciune, veni alta mai omorîtoare, mustrarea de cuget, care nu-i dădu răgaz mult, și se luă cu femiea în urma lui frate-său strigându-l prin păduri și prăpăstii: »Măi Cucule! măi Cucule! Vino acasă, măi, că am greșit«. Se uitară în toate fântânile și în toate iazurile. Zile și nopți nedormiți l-au căutat mereu, până au dat de stânca cu izvorul de lacrimi. Aici topiți de oboseală, își puseră gurile arse de sete la crepătura stâncei, însă cum sorbiră se și prefăcură în două păsări sure.

Și atâta în sufletul lor erau de desnădăjduiți, încât nu băgară de seamă schimbarea lor și prinseră a colindà meleagurile și pădurile și deși atâta îl chemară și-l îmbiară, că dela o vreme li-se luară și glasul și nu mai puteau strigà decât: »Cucu! Cucu!« și așa erau de zoriți în cântarea lor, încât lăsau ouăle în cuibul altor păsări să le clocească.

Oamenii dintr'un început s'au minunat de această pasăre și neștiind cum îi zice, i-au pus porecla după strigătul ei, »Cucu«, si »Cucu« a rămas până în ziua de azi.

„Albina“. *Ion Dragoslav.*

Adunarea fondurilor din Năsăud.

Adunarea de primăvară a comitetului fondurilor centrale-şcolastice şi de stipendii din districtul Năsăudului s'a ţinut Luni în 30 Martie a. c, la oarele 9 dim. în sala cea mare dela şcoalele elementare. Despre decursul acestei adunări dăm după »Revista Bistriţei« următoarele amănunte:

Adunarea s'a ţinut sub prezidiul dlui Dr. D. Ciuta, notar secretarul Dr. N. Simon. De faţă au fost cam 25—30 membri. Membrii reprezentanţi ai comunelor din Bârgău au fost de astădată prezenţi în număr deplin. De astădată încă s'a observat lipsa sistematică a acelor membrii, cari n'au fost până acum la nici o şedinţă. S'a observat şi lipsa membrilor profesori dela gimnaziu.

Inceputul adunării s'a făcut cu o interpelaţie a membrului Constantin Flămând în chestiunea *eliminării câtor-va şcolari dela gimnaziul din Năsăud.* Prezidentul nu a putut da răspuns în fondul interpelaţiei, până ce va cere informaţiile necesare pentru a constata starea faptică. In locul membrilor morţi Vasile Dumbrava din Salva, Teofil Vlad din B-prund şi Chitta din Romuli au fost aleşi: Iuliu Morar preot în Salva, Ilarion Bozga directorul şcoalei fundaţionale din B-prund şi Basiliu Terente, proprietar în Romuli (a lipsit dela şedinţă), pe cari adunarea i-a verificat.

S'a cetit raportul comisiunei administrătoare despre activitatea ei dela adunarea generală din 17 Oct. 1907, în care s'au tractat toate momentele mai ponderoase din viaţa fondurilor, cum şi starea actuală a afacerilor mai momentuoase. Raportul comisiunei, după o discuţie mai îndelungată, la care au luat parte membrii Dr. G. Longin, Dr. V. Pahone, Simion Pop, Eliseu Dan, Constantin Flămând, Iosif Lucchi, s'a luat la cunoştinţă.

In comisiunea censurătoare în locul vacant rămas cu moartea lui Vasile Dumbrava a fost ales cu unanimitate dl profesor Emil Mărcuş.

S'au luat apoi asemenea la o desbatere mai lungă socotelele fondurilor din anul 1907, pe care comisiunea cenzurătoare le-a aflat în regulă şi a propus să se primească. Din datele prezentate din oficiul de cassă s'a constatat, ceeace nu se poate constata din socotelile sumare, comunicate cu membrii şi publicate de noi, că socotelile fondului şcolar s'au încheiat cu un deficit de 6340 C., acelaş deficit, care se arată în fiecare an şi care a adus fondul şcol. într'o situaţie atât de nefavoritoare.

Desbaterea s'a suspendat la oarele $1^1/_2$ dup'amiazi şi s'a continuat la oarele 3. Socotelile s'au aprobat şi s'a hotărît să se înainteze la ministru. E de observat, că dela 1904 socotelile fondurilor nu sunt venite dela ministru, asemenea nici preliminarele, fiind fondul într'un permanent ex-lex. Cheltuielile ce se fac, se fac pe baza preliminarului din 1904.

S'a trecut la observările comitetului suprem, aprobate şi de ministru, făcute la concluzele comitetului aduse în 17 Oct. cari se referesc la ţinerea în stare bună a obiectelor de venit a fondului şcolar, la salarizarea corăspunzătoare a personalului de administraţie, a profesorilor dela gimnaziu şi a învăţătorilor dela şcoalele elementare fundaţionale şi la modalităţile de a impuţina spesele şi a creşte venitele fondului central-şcolar, pe cum şi valorizarea unor realităţi. La acest obiect încă s'a făcut o discuţie mai lungă. Membrul E. Dan a fost de părerea ca comitetul să răspundă imediat comitelui suprem, dar marea maioritate a primit propunerea membrului Dr. V. Onişor, prin care s'a exmis o comisiune din membrii Ciril Deac, Dr. Paul Tanco, Dr. Simion Pop, Ieronim Slăvoacă, Dr. V. Onişor, Dr. D. Login, Dr Nic. Hanganuţ, Eliseu Dan, Ioan Pop, Ion Pecurariu, Ger. Domide şi Dr. V. Pahone, ca să prezinte comitetului un proiect de concluz la amintita scrisoare a comitelui suprem, pentru viitor să facă un proiect de acţiune pentru lucrarea fondurilor, comisiunea să-şi isprăvească elaboratul în cel mult 2 luni şi până la 31 Mai să-l înainteze prezidentului, care e avizat, ca pe jumătatea primă a lunei Iunie să convoace adunarea generală extraordinară.

La scrisorile locuitorilor din valea Bârgăului şi de după târg în chestiunea şcoalelor din Prune şi Monor comitetul a fost de părere, ca aceste şcoale să se susţină, în amănunte se va hotărî dupăce comisiunea exmisă îşi va prezenta proiectul de acţiune pentru viitor.

Convocare.

Corul bisericei »Sfintei Adormiri« din Braşovul-vechiu, pe baza §-lui 12 din statute, îşi va ţinea adunarea generală anuală *Dumünecă în 6 Aprilie st. v.* (ziua de Florii) a. c. în şcoala română din Braşovul-vechiu la oarele 2 după amiazi cu următorul program:

1. Deschiderea adunării generale prin preşedintele corului. 2. Raportul general al comitetului pe anul de lucrare 1906 pro 1907 şi luarea la cunoştinţă de adunare. 3. Raportul cassarului despre mişcarea fondului în decursul anului 1906/907 şi aprobarea lui de adunare. 4. Raportul comisiunei designate pentru revisuirea cassei. 5. Raportul bibliotecarului despre modul de împrumutare a volumelor, precum şi a opurilor de note pe anul espirat. 6. Alegerea unei comisiuni de doi pentru autenticarea procesului verbal al adunării generale. 7. Eventuale propuneri. 8. Inchiderea adunării.

Invităm cu toată dragostea pe toţi membrii şi membrele activi, onorari şi ajutători ai acestui cor, precum şi pe toţi fraţii binevoitori şi sprijinitori şi cari se interesează şi doresc ca societăţile noastre şi din noi răsărite curat româneşti să înainteze pe toate căile, să participe la această adunare.

Din şedinţa comitetului corului ţinută în 15 Martie st. v. (7 Aprilie st. n.) 1908.

Dumitru N. Căpăţînă, preşedinte. *Dumitru Jaliu*, secretar.

Ultimele momente din viaţa mareiui Andrei bar. de Şaguna.

Eram cleric în anul al III-lea, când în ziua răposărei sale a venit rândul la mine şi la colegul Petru Roşca, ca să stăm lângă bolnavul arhiereu.

Pe la orele 4 d, a. simţind că, nu mai are mult de trăit marele arhiereu, a chemat lângă sine pe Petru Roşca şi i-a zis: »Mergi fătul meu la părintele Boiu şi-l chiamă să vină la mine!« P. Roşca s'a şi dus momentan să împlinească ordinul dat şi peste câtva timp a venit înapoi şi a spus Excelenţei Sale: »L-am întâlnit tocmai când mergea la biserică şi a zis, că vine, cât va gâta cu biserica«.

Greu i-a căzut acest răspuns bolnavului şi a zis foarte năcăjit: »Eu sunt întâi, apoi vecernia, căci o putea el face şi mai târziu! Du-te fătul meu pe trepte, aşteaptă-l acolo până vine şi nu l lăsa să între!«

După acestea a zis către mine, care eram lângă pat: »Vino fătul meu şi mă du la fereastra dela stradă!« Dupăce am dus lângă fereastră o măsuţă şi un scaun, i-am ajutat să se scoale, şi văzând eu că e de tot slab, am crezut să chiem încă pe cineva, ca să-l putem duce, dar nu mi-a permis, ci mi-a zis să-l duc singur. M'a apucat de după cap, căci eu numai până la subsuori îi ajungeam, cu toate că nici eu nu eram mic de statură, şi cu atâta putere l-am prins peste mijloc, încât toată mâna mi-s'a înfundat în corpul său, care era tot umflat. L-am dus apoi la masă şi l-am aşezat pe scaun, dar a trebuit să-i prind capul in mâni, căci atât era de slăbit, încât nu avea putere să şi-l ţină în sus.

Imi era însă atât de greu, încât tot am asudat, dar peste un pătrar de oră a venit feciorul de casă, care cu mirare şi cu ocară mi-a zis, că cum de am cutezat a-l ridica din pat, şi către Excelenţa a zis că n'ar fi trebuit să se dea jos din pat. Eu i-am făcut semn că sunt obosit şi luându-l amândoi, l-am pus iarăş în pat. Acum a început a-i fi mai rău şi eu văzându-i durerile, nu mă puteam reţinea să nu lăcrămez. Simon, feciorul de casă, s'a dus de a chiemat dela trepte pe P. Roşca, Deschizându-şi atunci marele arhiereu ochii şi văzându-ne in jurul său. a trimis pe Roşca să cheme pe vicarul Nicolae Popea, care la moment a şi venit şi văzându-ne pe toţi cu lacrimile în ochi, a întrebat pe Excelenţa, că se simte mai rău? Ca răspuns şi-a mai deschis odată ochii şi văzându-l că lăcrămează, i-a zis: »Nu vă temeţi Nicolae! numai nu vă sfădiţi!«

Mai mult nu a putut vorbì, i-am pus lumina în mână şi i-am ţinut-o până ce a murit. A murit cât se poate de liniştit, fără a se arăta pe faţa lui vre-o urmă de durere. Indată au fost chemaţi asesorii consistoriali, numai păr. Boiu nu a cutezat să vie în sală, ci a stat în o sală laterală, plângând amar moartea celui mai mare binefăcător al neamului român, dar poate şi pentru greşala ce o făcuse, neascultându-i cuvintele din urmă.

Nici decum nu mi-am putut împăca curiozitatea, că oare ce dorinţă a avut Excelenţa Sa, sau ce a voit de l-a chemat pe părintele Boiu la sine în momentele din urmă ale vieţii sale? Eu sunt de părerea, că să-i fi luminat Dumnezeu mintea asesorului Boiu, să vie atunci la moment când încă putea vorbì, i-ar fi descoperit poate ceva, ce pentru biserica noastră şi pentru istorie ar fi fost de mult preţ, şi de atunci ţin eu, că dacă eşti chemat la un muribund, să-ţi laşi toate afacerile, şi să-i împlineşti dorinţa!

Egerseg, la patruzeci de sfinţi 1908.

Ioan Bârsan, paroh.

„Tel. Rom.“

Despre boalele molipsitoare (infecţioase) şi cauzele lor.

— Fine. —

Se ştià de multă vreme, că aierul din unele locuri erà în stare să îmbolnăvească persoanele, cari îl inspirau; de asemenea se ştià că o persoană, care respiră aerul din odaia în care se află un om suferind de o boală molipsitoare, puteà să se molipsească şi ea de boala aceea: dar nu se puteà explicà, *din ce cauză aerul din localităţile sau din camerile acelea bolnăviau alte persoane.* In toate epocile medicinei medicii şi învăţaţii se slujeau de diferite presupuneri spre a-şi explicà modul, cum se întâmplă molipsirea. Cei vechi aveau însă în privinţa aceasta noţiuni foarte neprecise şi chiar şi cei moderni, până în timpul cel mai recent, se ajutau numai cu ipoteze.

Unii credeau, că organismul omului sănătos absoarbe din aerul, care-l inspiră nişte substanţe, cari au ajuns la un grad de discompunere putredă. Productele aceştei discompuneri puteau să fie transmise prin apă sau prin aer. Alţii presupuneau că boalele infecţioase se produc chiar şi în organismul omenesc prin discompunerea acelor substanţe, cari trebuiau să fie eliminate din organism, şi deosebeau o infecţiune cu fiere, cu substanţele din urină cu puroiu ş. a. Iar alţii, ca să-şi ascunză neştiinţa în privinţa molipsirei, afirmau, că în aer există *»miasme«*, *»efluvii«* sau *»emanaţiuni«*, părticele mici nevăzute, cari se răspândesc în aerul atmosferic şi prin acţiunea lor asupra organismului omenesc produc infecţiunea.

De abia în timpul cel mai nou chestia infecţiunei a întrat în o nouă fază, părăsind terenul nesigur al ipotezelor. şi s'a limpezit mai ales prin investigările învăţaţilor francezi. Ideile actuale despre procesul de infecţiune sunt de origine franceză. In urma lucrărilor lui *Davaine* şi mai ales în urma descoperirilor marelui *Pasteur* azi se cunoaşte cu absolută siguranţă şi în mod foarte exact chestia întunecată a procesului de infecţiune. *Pasteur a fost, care a dovedit mai întâiu, că agenţii boalelor molipsitoare sunt nişte elemente vieţuitoare: nişte fiinţe inferioare de o structură cât se poate de simplă şi nemărginit de mici*, cari se pot vedeà numai cu ajutorul unui bun microscop, mărindu-le de o miie de ori; iar *infecţiunea este rezultatul pătrunderii şi înmulţirii acestor germeni în organismul omenesc.*

Aceşti germeni au fost studiaţi de diferiţi învăţaţi, cari le-au dat numiri diferite: *vibrioni*, *bacteridii*, *microzime*, *schyzomyceţi*, *bacterii* şi *microbi.* Mai adeseori se întrebuinţează însă numirile de bacteridii şi microbi.

Cuvântul *microb* însemnează o fiinţă vieţuitoare foarte mică şi s'a dat numele acesta germinilor producători de boale, fiindcă sunt organisme atat de mici, încât nu se pot vedeà cu ochiul liber, ci numai cu ajutorul unui bun microscop. Pentruca să se poată face descrierea amănunţită a acestor fiinţe microscopice, a fost deci condiţie indispensabilă, ca mai întâiu microscopul să fie perfecţionat în măsură extraordinară. Dar chiar şi cu ajutorul unui astfel de microscop studiul acestor fiinţe nemărginit de mici este adeseori anevoios şi învăţaţii au trebuit să recurgă la alte moduri de investigaţiuee, născocind metode, prin cari se colorează microbii, spre a-i puteà deosebì mai uşor de substanţele, în cari trăiesc şi metode de cultură, cu ajutorul cărora s'a putut studia şi mai exact natura acestor micro-organisme.

Descrierea microbilor, cărora le atribuim diferitele forme de infecţiune, condiţiunile de cari depinde desvoltarea şi sporirea lor, cu un cuvânt istoria naturală a acestor fiinţe vieţuitoare microscopice, toate chestiile, cari se refer la microbi, formează în ziua de azi elementele unei ştiinţe, care se numeşte *bacteriologia.*

Cu ştiinţa aceasta, încă tînără, dar de o importanţă extraordinară pentru igiena publică şi pentru combaterea cu efect sigur a boalelor molipsitoare, se ocupă în timpul mai nou în mod foarte stăruitor şi minuţios un mare număr de medici fruntaşi şi experimentători iscusiţi, cari aparţin tuturor naţiunilor civilizate.

Intre cercetătorii de frunte, cari au contribuit mult la întemeiarea şi desvoltarea bacteriologiei trebue să cităm pe lângă marele *Pasteur*, pe învăţaţii francezi *Davaine* şi *Toussaint*, apoi pe elevii celebri ai lui *Pasteur*, doctorii *Roux*, *Metschnikoff Bordet* ş. a.; dintre Germani pe renumitul *Koch*, pe *Klebs*, *Eberth*, *Löffler*, *Ehrlich*, *Behring*, *Wassermann* ş. a. Alături cu acesti savanţi trebue însă să menţionăm şi pe profesorii români *Babeş* şi *Cantacuzino* dela facultatea de medicină din Bucureşti.

(Sănătatea).

Mulţămită publică.

Comitetul parohial al bisericei noastre SS, Arhangeli din Satulung în şedinţa sa din 1 Mai 1907 a hotărît curăţirea şi auritul tâmplei bisericei — care are o vechime de 106 ani.

În 7 Ianuarie a. c. — cu ocaziunea prasnicului Sf. Ioan Botezătorul — în urma unei cuvântări, în care s'a apelat călduros la simţul de jertfă al parohienilor noştri, s'a încassat următoarele sume:

Cosma Stoian 100 cor. I. Bodean sen. 50 cor. Moise M. Ciută 30. cor. Ioan R. Butu 30 cor. Romul Verzea preot 25 cor. Ion Bodean jun. 25 cor. George G. Median 25 cor. G. Stoian 20 cor. I. Tăraş 20 cor. R. Blegu sen. 20 cor. R. R. Tocit 20 cor. Alexe Verzea paroh 10 cor. G. T. Median 10 cor. I. Jinga 10 cor. Petrea Niculescu Bucureşti 10 cor. Vas. Tăraş sen. 10 cor. Ion Popa Niţu 10 cor. George Dragoş 10 cor. Neculae Ţuţuian 10 cor. Radu G. Aldea 10 cor. M. Lungu sen. 10 cor. I. R. Blegu 10 cor. Dna Vas. I. Tăraş 10 cor. G. Blegu 10 cor. I. Brat 10 cor. G. G. Popa 8 cor. R. Butu jun. 6 cor. R. Aldea Aldea 6 cor. G. I. Aldea 6 cor. Aldea Coltofean 5 cor. I. Cioban 5 cor. Drag. Peteu 5 cor. G. R. Median 5 cor, Dna Ana G. Median 5 cor. I. R. Ţiţei 5 cor. Aldea I. Aldea 5 cor. N. Dimitrescu 5 cor. I. Popia 5 cor. G. Iacob 5 cor. D. Simion 5 cor. Sava Luca iuv. 5 cor. N. Bratosim 5 cor. R. Costea 5 cor. Ştef. Pâclea 5 cor. D. Sention 5 cor. R. Beşleagă 5 cor. Zah. B. Bodean 5 cor. R. N. Butu 5 cor. G. Ţolea sen 5 cor. Aldea G. Aldea 5 cor. Petcu Sas 5 cor. I. Pârvu Burtea 4 cor. Aldea Aldea sen. 5 cor. N. Căciulă 5 cor. G. G. Ţolea 5 cor. D. Bertene 5 cor. Ort. Costea 5 cor. I. Bertene 5 cor. văd. M. I. Păltănea 5 cor. I. R. Costea 5 cor. I. Untea 4 cor. G. V. Tăraş 4 cor. I. Brânzea 4 cor. G. Al Popa 4 cor. G. R. Popa 4 cor. N. Lupu Şelar 4 cor. I. R. Butu jun. 4 cor. N. Petcu Muntean 4 cor. Stan Tocitu 4 cor. I. Cepturean 4 cor. D. Pană 4 cor. I. Z. Bodean 4 cor. I. Cioban 4 cor. R. Chescă 4 cor. I. I. Popa 4 cor. N. G. Băbuş 3 cor. R. R. Costea 3 cor. văd. Par. I. Tăraş 3 cor. V. Tocitu 3 cor. Manea R. Popa 3 cor. Stan Muntean 3 cor. Vas. Popa 3 cor. I. Porumb 3 cor. Gavrilă Iosif 3 cor. D. Ţiru 3 cor. I. Teleanu 3 cor. V. Dobruşcu 3 cor. G. Zărnescu 3 cor. I. G. Creţu 3 cor. I. Dobruşcu 3 cor. I. Puşcă 2 cor. G. Manciulea 2 cor. G. Muntean 2 cor. Neag. Muntean 2 cor. Bucur Lupu 2 cor. R Boroş 2 cor. G. Ganea 2 cor. I. Părpălea 2 cor. I. Lupu 2 cor. P. Rîşnovean 2 cor. N. Simion 2 cor. R. Paloşan 2 cor. G. Stanciu 2 cor. I. Telean 2 cor. I. Lupu 2 cor. I. Paloşan 2 cor. I. Manu 2 cor. I. Şelariu 2 cor. Z. Filip 2 cor. Er. Şelar 2 cor. V. Belu 2 cor. Petru Şelar 2 cor. R. Muntean 2 cor. N. Râşnovean 2 cor. Ştef. Purcărea 2. cor. G. Voina 2 cor. Petcu Al Aldea 2 cor. M. Ţolea 2 cor. And. Simion 2 cor. G. Balcă 2 cor. G. Chiorin 2 cor. C. Bocioagă 2 cor. N. Stanci 2 cor. G. Ciuplărean 2 cor. Dan N. Dan 2 cor. Iacob Muntean 2 cor. R. Popisca 2 cor. I. Crăciun 2 cor. G. Muntean 2 cor. R. Boroş 2 cor. Drg. Jarnea 1 cor. Stan Popa 1 cor. V. Fiţei 1 cor. Suma totală — 902 cor.

Aceasta lucrare s'a efeptuit de către monahul Iustin Ionescu. Lucrarea întreagă a costat 513 cor. 32 bani,

Restul banilor s'a depus la fondul pentru zidirea unui local de şcoală.

Mulţumim călduros tuturor mărinimoşilor şi evlavioşilor contribuenţi.

Satulung, Biss. SS. Arh în 4/III. 1907.

Pentru comitetul parohial

Romul Verzea, preşedinte. *Savu Luca*, secretar.

Ioan Ţiţei, epitrop, cassar.

Ţiganul la vânat.

— Anecdotă populară. —

— Ia hascultă Mando!

— Ce mo?

— Să-mi dai puşchetele hala al lui tetea, să mă duc să împuşc hursu la pădure!

— Da ce puşchete mo? Ce puşchete? Păi nu e decât ho ţeavă ruginită.

— D'apoi haia bună, haia are norocu!

Se duce Ţiganul cu ţeava de puşcă în mână către pădure, dupăce a umplut-o cu pulbere... de pe drum şi cu câteva pietricele...

Sosit la marginea pădurei apucă pe un colnic, şi din întâmplare, dete peste un urs culcat, la o răspântie. Speriat, de tremurau sdrenţele pe el, zise:

— Haoleo, mâncate-aş. Hapoi n'am ştiut că eşti aici. Ce, dacă ştiam, eram nebun să dau peste tine? Nu era drum şi-ncolo, şi-ncolo?...

Observă însă că ursul nu se mişcă; erà mort. Plin de bucurie strigă:

— Hapoi eu te-am omorît. Nu cu puşchetele, nu... cu palmele. Hapoi nu sunt eu voinic?

După multă trudă, reuşeşte Ţiganul să ia ursul la spinare şi »haiti« cu el către casă.

De pe la poartă strigă Ţigăncei:

— Ho Mando! Vino de-mi ajută să duc hursuleţele în casă, că tare greu mai e!

— Ce mo? Hai omorît tu cu puşchetele hala hursu?

— Nu fa, nu cu puşchetele, cu palmele.

— Bravo mo! Halal să-ţi fie. (Ii zise Ţiganca, pe când târau ursul în casă). Ia şezi ici şi mănâncă, că tare trebue să te fi ostenit. Auzi, să omoare el hursul cu pălmile... hm!...

— Pe când Ţiganul mâncà, Ţiganca îşi făceà de lucru pe afară. La un moment dat, ea începù a mormăì pe sub fereastră ca ursul. Apoi strigă Ţiganului:

— Mo Raduleo, mo, ieşi afară că ha venit hursoaica. Hauzi, că de ce i-ai homorît bursul?

Ţiganului, de spaimă, i-a căzut lingura din mână şi zise tremurând:

— Mando, mâncate-aş, spune-i să plece, că nu l-am homorît eu... l-am găsit mort!

*

— *De ce ţi-e frică mă Ţigane, de puşcă sau de pistol?*

— De pistol, mâncate-aş.

— De ce Ţigane?

— Hapoi ia să vezi: din puşcă până să iasă halicele io, hehei... da din pistol... haci.

*

Ha avut sau n'a avut?

Trei Ţigani se hotărîră, ca să se ducă în pădure, să prindă un urs, bine înţeles că pe urmă dresându-l, să-şi câştige hrana cu el.

Zis şi făcut. Indată ce zorile zilei apărură, ei pornesc, înarmaţi fiecare cu ce putù. După multă căutare dădură peste vizuina, în care erà ursul ascuns. Acum însă erà întrebarea, cum să scoată ursul de acolo?

Sfătuindu-se, căzù sorţii pe unul din ei, anume Danciu, care de altfel înainte se cam umflà în pene, zicând, că este cel mai curagios, ca să între în vizuină, să lege ursul, şi să-l tragă afară. Acum, când văzù că sorţii cad pe el, »feşteli iacaiua«. Părul începuse să i-se sbârlească în cap, iar fălcile să-i tremure, par'că ar fi fost gerul Bobotezei, deşi un soare dulce de Martie poleia arborii din vecinătate.

Bietul Ţigan, de voie, de nevoie, trebui să între în vizuină, dupăce a fost legat de picioare de tovarăşii săi.

Trecură câteva clipe de linişte pentru Ţiganii de afară, dar dela un timp ei încep a-şi pierde răbdarea. Mai aşteaptă câteva clipe. Iarăş nici un semn de viaţă.

Pe când părul începuse să li-se sbârlească în cap, ei apucară frânghia şi traseră afară.

Mare le fù mirarea, când, în loc de un Danciu cu cap, scoate unul fără cap. Ursul îi luase capul, ca plată pentru derangiul, ce i-l-a făcut.

Ceilalţi doi Ţigani, foarte nedumeriţi. stau şi-şi fac întrebarea:

— Da bine mo, ha avut Danciu cap, sau n'a avut, când a intrat în vizuină?

— Nici unul nu puteà răspunde acestei mari enigme. Unul ziceà că a avut, iar altul că n'a avut. Văzând că nu se pot înţelege, cad amândoi de acord să meargă acasă la Ţigan, să-i întrebe nevasta dacă Danciu a avut sau n'a avut cap?

Cum îi vede, Ţiganca sare imediat înaintea lor, ca să-i întrebe ce ispravă au făcut?

— Nu ştim ce ispravă ham făcut; dar spune tu, Mario, Danciu tău a avut sau n'a avut cap?

Ţigana foarte încurcată, stă şi se gândeşte neştiind ce să răspundă.

Însfârşit zice:

— Moi Stanciule şi moi Lupule, eu nu prea ştiu de ha avut sau n'a havut Danciul al meu, cap. Ştiu însă, că aveà de gând să-şi cumpere o căciulă nouă, de hăl Paşte ce vine!

*

Semne particulare.

Un vânător se plângea, că întotdeauna împuşcă numai iepuroaice si nici-odată iepuri. El întrebă totdeodată pe camarazii săi, cam care ar fi mijlocul de a distinge pe iepure de iepuroaică?

Un glumeţ ce-l ascultà, zise:

— Nu este aşa lucru mare. Să ţi-l spun eu: Dacă este iepure, *el* fuge; dacă este iepuroaică, *ea* fuge.

G. G. Păcurariu.

Din traista lui Moş Oarzin.

La judecată.

Pe un ucigaş, l'au judecat la moarte prin ştreang. Un om întreabă pe advocatul apărător:

— Şi rogu-vă, domnule advocat, — oare la ce l'ar fi judecat pe acuzat, — dacă Dvoastră nu-l apăraţi?...

*

Vin bun.

— Aţi avut mult vin bun!?

— Ao-le-o!

— Dar mai aveţi din el?

— Nici-o picătură — tot l'am vândut.

— Dar aveţi acum bani frate!

— Nici un greiţar!

— Păi... ce-aţi făcut cu preţul vinului... rogu-te?!

— Ce să facem? — l'am beut!

*

Care profesiune e mai bună?

— Ce vreai tu să fii Todică?

— Muncitor!

— Bine, — la ce meserie?

— La....... grevă.

*

Dorinţa.

— Eu nu mai am acuş în lume, decât o singură dorinţă!

— Minunat! — Şi care ar fi aia!?

— Ca toate dorinţele să-mi fie împlinite!

*

Nu mai ştie.

— Mizerabil timp mai e şi ăsta! — Odată prea frig, odată prea cald, — bietul om nu mai ştie ce să-şi pue zălog, căputul de iarnă — ori pardisiul.

*

Tocmai ăla-i dracu!

Săftica: (bate-'n uşe la prietina-sa vecina Măriuca). — Măriucă! — Deschide uşa!

Măriuca: Cine mă strigă? — Nu se poate, că nu mi-e bărbatul acasă!

Săftica: Tocmai ălai dracu! — că e bărbatul meu la tine!

MULTE ŞI DE TOATE.

Snoave din popor.

O ţărancă aveà urîtul obiceiu de a căra la cârciumă tot ce avea, şi numai şi numai de dorul pârdalnicului de rachiu. Bărbatul său — om de ispravă — o cam ţinea mereu de scurt.

Intr'o zi femeea, având mare arşiţă în gât, luă cofa, spunând că se duce la apă, însă de fapt, ea se ducea la altfel de beutură, având în cofă o cogeamite puiu de găină. De teamă, ca nu cumva bărbatul său să o cunoască că lipseşte puiul, cum se depărtă de ogradă, începu să strige:

— Iha! Iha! Ardă-l focul de *uliu*, cum a luat puiul!

Bărbatul său, auzindu o a crezut deocamdată şi a dat fuga în casă, ca să ia puşca; iar femeia, în acelaş timp a dat şi ea fuga la cărciumă şi într'o clipă a prefăcut bunătatea de pui în răutatea de rachiu. După ce şi-a amorţit gâtul, a plecat spre casă. Până a mai scos apă, până a mai stat de vorbă cu o vecină, afurisitul de rachiu a şi început să glumească cu dânsa.

Când a ajuns acasă, femeiuşca bunului român, mergea pe şapte cărări. Văzându-o bărbatul său, îi zise plin de amărăciune:

— Acum înţeleg netrebnico, că *uliul* e în gâtul tău!

*

Romanul unei fete de milionar şi al unui prinţ de sânge.

A trecut vremea, când regii îşi alegeau neveste dintre fetele desculţe din popor, şi când principesele fugeau din palate îndrăgostite de duioşia fluerului şi a ochilor vre-unui păstor. In schimb a venit vremea când prinţii de sânge, obosiţi de a-şi mai alege neveste printre fetele de acelaş sânge, de cele mai multe ori rude maĭ apropiate sau mai îndepărtate cu ei, îşi îndreaptă privirile dincolo de Atlantic pentru a împreuna gloria titlurilor lor, cu aceea a dolarilor americani.

Exemplele sunt foarte număroase. Mai toată nobleţa franceză şi engleză, în ultimul timp a fost regenerată cu sângele american.

De data asta a venit rândul Italiei.

De câteva săptămâni, ziarele din toată lumea sunt pline de telegrame, de comentarii şi de pronosticuri asupra eventualei căsătorii între ducele Abruzilor şi Miss Elkins.

Se va face această căsătorie, ori nu?

Nimeni nu ştie, cu toate că până azi nimeni n'a rămas în lume, care să nu-şi fi dat părerea.

Viitorul mire, *Luigi di Savoia duce al Abruzilor*, este vărul regelui Victor Emanuel şi al doilea fiu al lui Amedeu de Savoia, fostul rege al Spaniei.

Viitoarea mireasă *Miss Catherina Elkins*, nu este de cât fiica senatorului Elkins. In schimb însă, are o dotă de 25 milioane de franci.

Persoanele din anturajul celor doi eroi al noului roman transatlantic, au avut grija de la început să împrăştie vorba, că atât principele cât şi milionara sunt amorezaţi nebuni unul de altul, şi că în viitoarea căsătorie nu trebue să se vadă nici cel mai mic interes bănesc.

Ducele Abruzzilor, care s'a întors de câteva zile din America, pare a fi putut convinge pe vărul său de necesitatea acestei căsătorii, şi ar fi obţinut consimţământul dela regele Victor Emanuel.

Aceasta era prima condiţiune, care i-o punea Miss Elkins, deoarece in mândria ei de milionară şi de fiică a unui senator american, pentru nimic în lume nu ar fi consimţit să se căsătorească morganatic. Ea va primi deci titlul de Alteţă Regală şi va fi primită la curte cu toate onorurile cuvenite principeselor de sânge.

După unele ziare italieneşti, căsătoria va avea loc la toamnă după sfârşitul marilor manevre navale italieneşti şi după înaintarea ducelui la rangul de vice-amiral.

Domnii abonaţi ai fóiei nóstre, carĭ nu şi-au reînoit încà abonamentul sunt rugaţi a-l reînoi cât mai curând ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a diarului.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.